

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Departament Rynków Rolnych

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30, tel.: (22) 623 - 16 - 32; fax.: (22) 623 - 23 - 00
e-mail: sekretariat.rr@minrol.gov.pl

Warszawa, dnia 16.03.2017 r.

AKCEPTACJA:

SEKRETARZ STANU

[Signature]
Janusz Bogucki

Informacja Agencji Rynku Rolnego dotycząca prognozy sytuacji na podstawowych rynkach rolnych.

Departament Rynków Rolnych przekazuje w załączeniu opracowaną przez Agencję Rynku Rolnego „Informację dotyczącą prognozy sytuacji na podstawowych rynkach rolnych”. Departament nie zgłasza uwag do niniejszego dokumentu.

DYREKTOR DEPARTAMENTU

[Signature]
Waldemar Sochaczewski

Sprawę prowadzi: (imię i nazwisko), tel.:

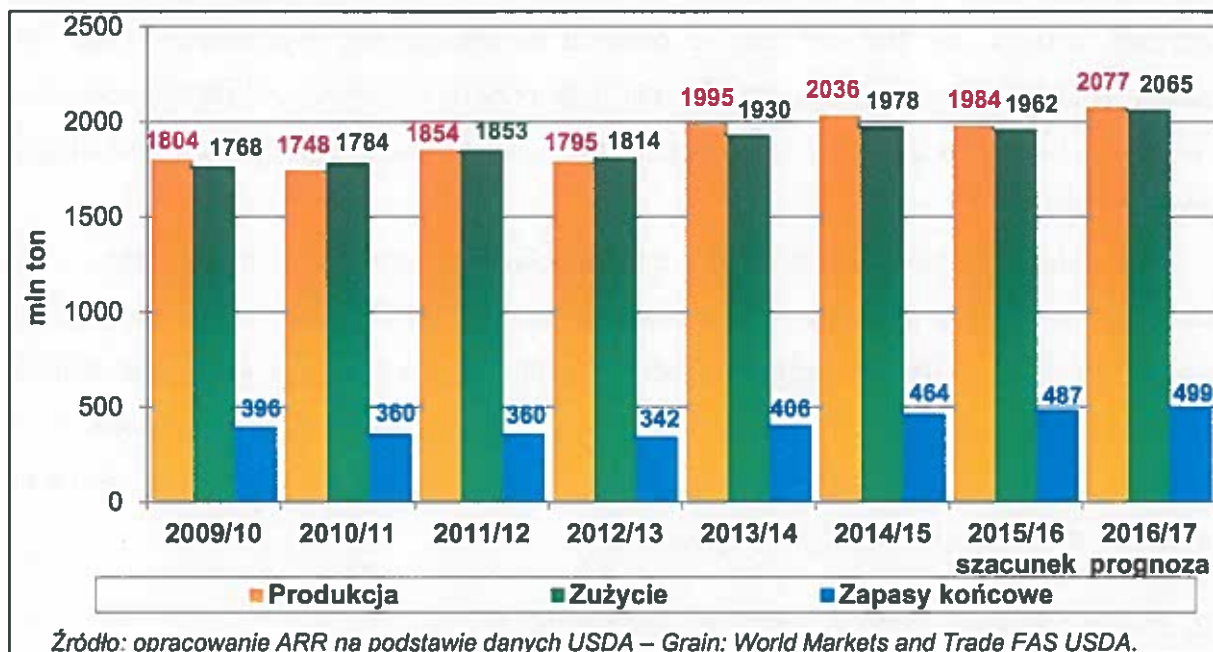
Informacja dotycząca prognozy sytuacji na podstawowych rynkach rolnych

RYNEK ZBÓŻ

1. Podaż i popyt na rynku światowym

Światowe prognozy wskazują, że zbiory zbóż w sezonie 2016/2017 będą rekordowo wysokie. Według szacunku USDA¹ światowa produkcja zbóż wyniesie 2 077 mln ton (bez ryżu), o blisko 5% więcej niż w sezonie 2015/2016. Globalne zbiory pszenicy w roku gospodarczym 2016/2017 mogą wzrosnąć o 2%, do 748 mln ton. Wzrost zbiorów wystąpił przede wszystkim w: Federacji Rosyjskiej, Australii, USA, Kanadzie i Argentynie. Wśród głównych światowych producentów pszenicy największy spadek zbiorów odnotowano w Unii Europejskiej.

Wykres 1. Światowy bilans zbóż

Globalne zbiory zbóż paszowych w roku gospodarczym 2016/2017 wzrosną prawdopodobnie o ponad 6%, do 1 329 mln ton. Wzrost przewidywany jest dla wszystkich rodzajów zbóż z wyjątkiem jęczmienia. Produkcja kukurydzy, która jest

¹ United States Department of Agriculture – Grain: World Markets and Trade, FAS USDA, luty 2017 r.

najważniejszym zbożem paszowym, **wzrośnie o 8%, do 1 040 mln ton**. Zbiory kukurydzy zwiększą się m.in. u jej największych producentów i eksporterów, tj.: w USA, Brazylii, Argentynie i na Ukrainie.

Zbiory zbóż na poziomie blisko 2,08 mld ton, przy światowym zużyciu prognozowanym na 2,06 mld ton (o ponad 5% wyższym niż w poprzednim roku gospodarczym) spowodują **zwiększenie globalnych końcowych zapasów zbóż do 499 mln ton, o 3% w porównaniu z poprzednim rokiem gospodarczym**.

W krajach WNP w 2016 r. zbiory zbóż oszacowano na poziomie 223 mln ton, o 11% wyższym niż w poprzednim roku. Pomimo przewidywanego wzrostu zużycia do 136 mln ton, nadwyżka z bieżącej produkcji w WNP, wyniesie 87 mln ton i będzie stanowiła blisko 40% zbiorów. Rekordowe zbiory pszenicy (130 mln ton) zwiększają możliwości eksportu tego zboża na rynki zagraniczne. Szczególnie duży może być eksport z Federacji Rosyjskiej (około 28,5 mln ton). Według USDA w sezonie 2016/2017 Rosja stanie się największym światowym eksporterem pszenicy, przed USA i UE.

W Unii Europejskiej zbiory zbóż w 2016 r. są szacowane na poziomie 297 mln ton, o 5% niższym niż w bardzo dobrym 2015 r. Znacząco obniżyły się zbiory pszenicy (o 9%, do 145 mln ton), natomiast zbiory zbóż paszowych nieznacznie wzrosły (o 0,2%, do 152 mln ton). Z powodu mniejszych niż w poprzednim sezonie zasobów zbóż² (spadek o 5%, do 326 mln ton), przy nieco większym zapotrzebowaniu (wzrost o 0,4%, do 289 mln ton) eksport zbóż, jak również zapasy końcowe ulegną zmniejszeniu.

W okresie lipiec–grudzień 2016 r. z UE wyeksportowano 19,9 mln ton zbóż³, o 4% mniej od średniej z tych samych okresów z lat 2011–2015. W tym czasie (lipiec–grudzień 2016 r.) do UE zaimportowano 7,8 mln ton zbóż, o 4% więcej niż średnio w porównywalnych okresach z lat 2011–2015. Na skutek zmniejszenia zapasów ceny zbóż w UE będą wykazywały tendencję do wzrostu, jednak presja podaży na rynku światowym może ograniczać jego dynamikę.

2. Zbiory i zużycie zbóż w kraju w sezonie 2016/2017

W Polsce w 2016 r. zbiory zbóż ogółem wyniosły 30,1 mln ton⁴ i były o 7,5% większe od zbiorów w 2015 r. Wzrost zbiorów wynikał ze zwiększenia powierzchni

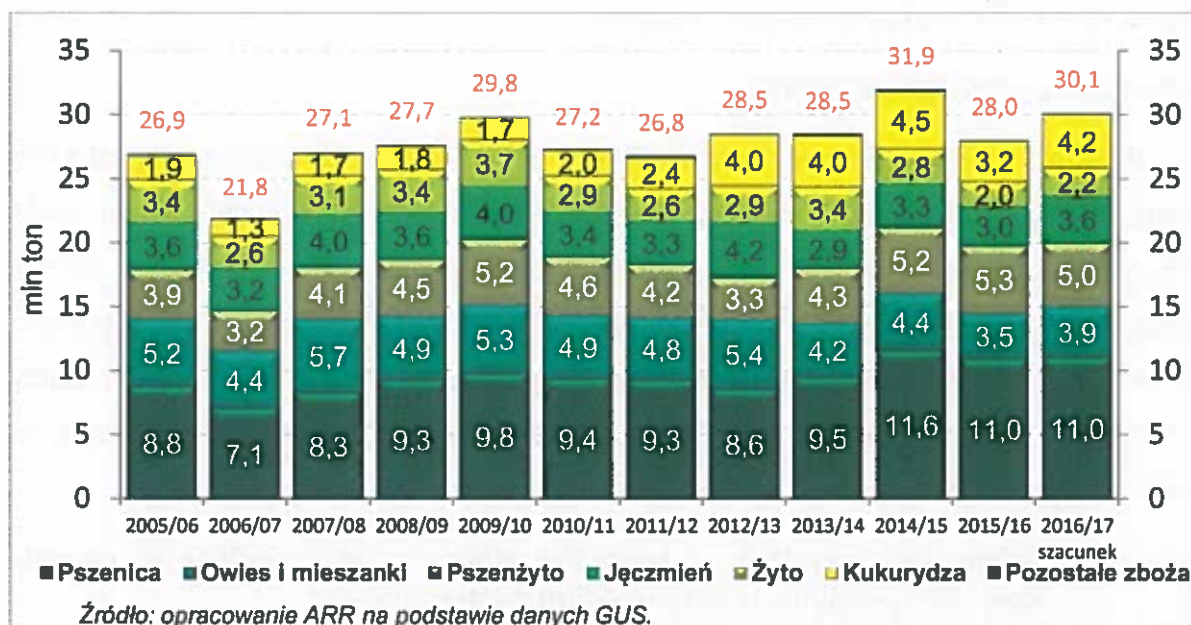
² Zapasy na początku sezonu plus zbiory.

³ Ziarno łącznie z mąką i kaszą według Komisji Europejskiej.

⁴ Dane GUS – Przewidywany szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa w 2016 r.

uprawy (o 0,4%) oraz plonów (o 7%). Zbiory pszenicy oszacowano na 11 mln ton (w porównaniu z 2015 r. wzrost o 1%). Znaczny wzrost zbiorów odnotowano w przypadku jęczmienia, którego zebrano 3,6 mln ton (wzrost o 22%), oraz mieszanek zbożowych – 2,5 mln ton i żyta – 2,2 mln ton (wzrost po 11%). Produkcja owsa wzrosła o 16%, do 1,4 mln ton. Mniej (o 6%) zebrano jedynie pszenżyta (5,0 mln ton). Zbiory kukurydzy uprawianej na ziarno wyniosły 4,2 mln ton (wobec 3,2 mln ton przed rokiem).

Wykres 2. Krajowe zbiory zbóż

Biorąc pod uwagę małe zapasy na początku sezonu, ocenia się, że pomimo lepszych zbiorów, zasoby zbóż w kraju w sezonie 2016/2017 mogą być niewiele większe niż w sezonie poprzednim.

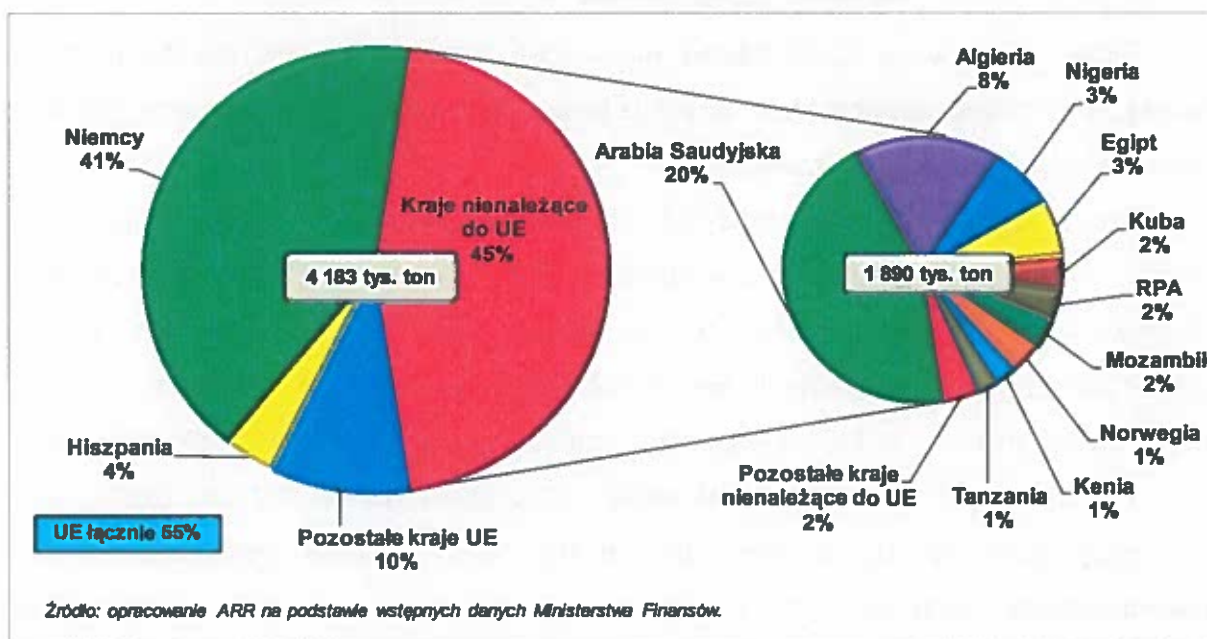
Dobre zbiory zbóż przyczyniły się do zwiększenia skupu ziarna. W pierwszej połowie bieżącego sezonu (lipiec–grudzień 2016 r.) skupiono 5,3 mln ton zbóż podstawowych z mieszankami, o 2% więcej niż w porównywalnym okresie poprzedniego sezonu. Zwiększyły się głównie dostawy pszenicy i kukurydzy. Pszenicy skupiono 3,8 mln ton, o 11% więcej niż przed rokiem. Stanowiła ona 72% skupionych zbóż podstawowych z mieszankami wobec 67% przed rokiem. W tym czasie skup kukurydzy zwiększył się o 40%, do 1,5 mln ton. Większa podaż ziarna jest równoważona zwiększonym popytem wewnętrznym, a przede wszystkim eksportem zbóż.

Ocenia się, że do wzrostu popytu wewnętrznego na zboża przyczyni się rosnąca produkcja zwierzęca. W całym sezonie spasanie zbożami prawdopodobnie wzrośnie o 3% i według analityków ARR może wynieść 16,4 mln ton. Większa dostępność ziarna paszowego może skutkować wzrostem przemysłowego przerobu do 2,5 mln ton (z 2,1 mln ton w sezonie 2015/2016). Ocenia się, że wykorzystanie ziarna do siewu, podobnie jak rok wcześniej, prawdopodobnie wyniesie 1,6 mln ton. Zużycie zbóż na cele konsumpcyjne może ulec dalszemu niewielkiemu zmniejszeniu. Łączne krajowe zapotrzebowanie na zboże w sezonie 2016/2017 może wynieść 26,5 mln ton wobec 25,4 mln ton w poprzednim sezonie.

3. Handel zagraniczny zbożami

W okresie lipiec 2016 – styczeń 2017 z Polski wywieziono około 4,2 mln ton ziarna zbóż (o 37% więcej niż przed rokiem). Eksport pszenicy wyniósł 2,6 mln ton (o 57% więcej), a kukurydzy 0,8 mln ton (2-krotnie więcej). Zmniejszył się wywóz pozostałych zbóż. Żyta wyeksportowano 291 tys. ton (o 22% mniej), a jęczmienia 66 tys. ton (o 55% mniej). Największym odbiorcą ziarna zbóż z Polski były Niemcy (1,7 mln ton, 41% ogółu eksportu ziarna). Duże ilości zboża wywieziono również do Arabii Saudyjskiej (0,8 mln ton, 20%) i Algierii (0,3 mln ton, 8%).

Wykres 3. Struktura geograficzna eksportu ziarna zbóż z Polski w okresie lipiec 2016 – styczeń 2017 (według wagi produktu)

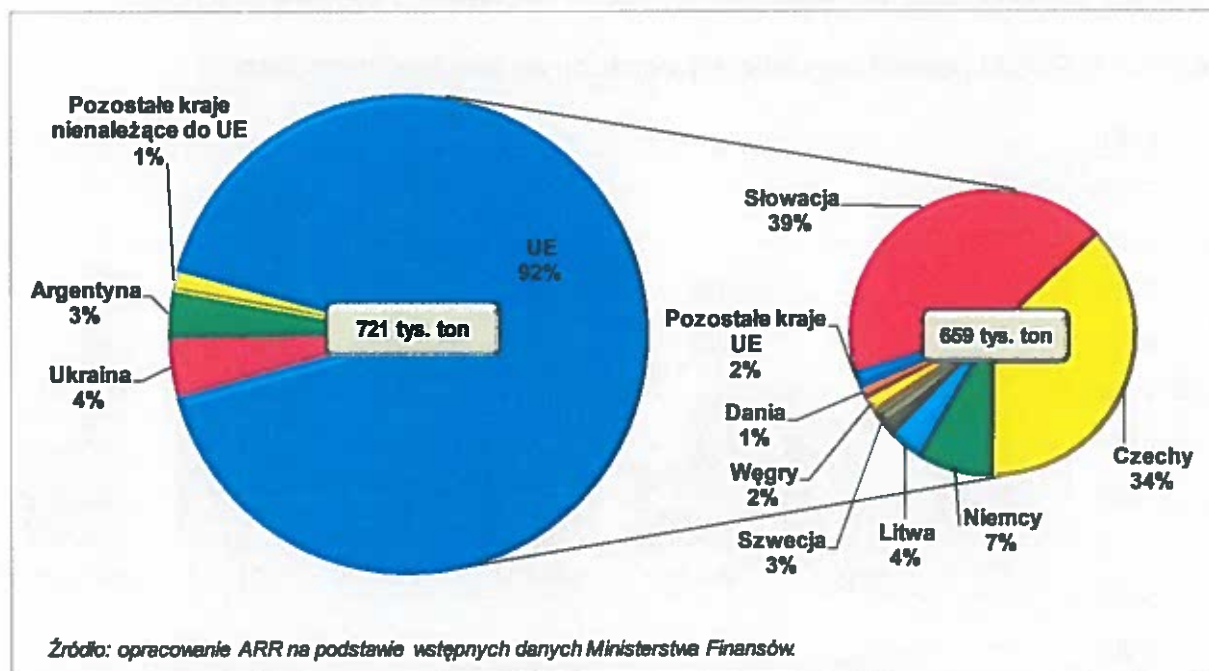

Więcej niż przed rokiem wyeksportowano również przetworów zbożowych (638 tys. ton w ekwiwalencie ziarna wobec 544 tys. ton w okresie lipiec 2015 – styczeń

2016). W okresie od lipca 2016 do stycznia 2017 z kraju wywieziono łącznie ponad 4,8 mln ton ziarna zbóż i przetworów zbożowych wyrażonych w ekwiwalencie ziarna wobec 3,6 mln ton w analogicznym okresie sezonu 2015/2016. Przychody z eksportu były o 17% wyższe od uzyskanych rok wcześniej i wyniosły 1,7 mld EUR.

Przewiduje się jednak, że w dalszej części bieżącego sezonu eksport ziarna z Polski może ulec zmniejszeniu, ze względu na lepsze zbiory na świecie, a zwłaszcza w Federacji Rosyjskiej i na Ukrainie. Jego poziom nadal będzie jednak znaczący z uwagi na niższe ceny niż w krajach eksporterskich Europy Zachodniej. Ocenia się, że w całym sezonie 2016/2017 z kraju może zostać wywiezione 4,9 mln ton zbóż i produktów zbożowych wobec 6,3 mln ton w sezonie 2015/2016.

Wykres 4. Struktura geograficzna importu ziarna zbóż do Polski w okresie lipiec 2016 – styczeń 2017 (wg wagi produktu i kraju wysyłki)

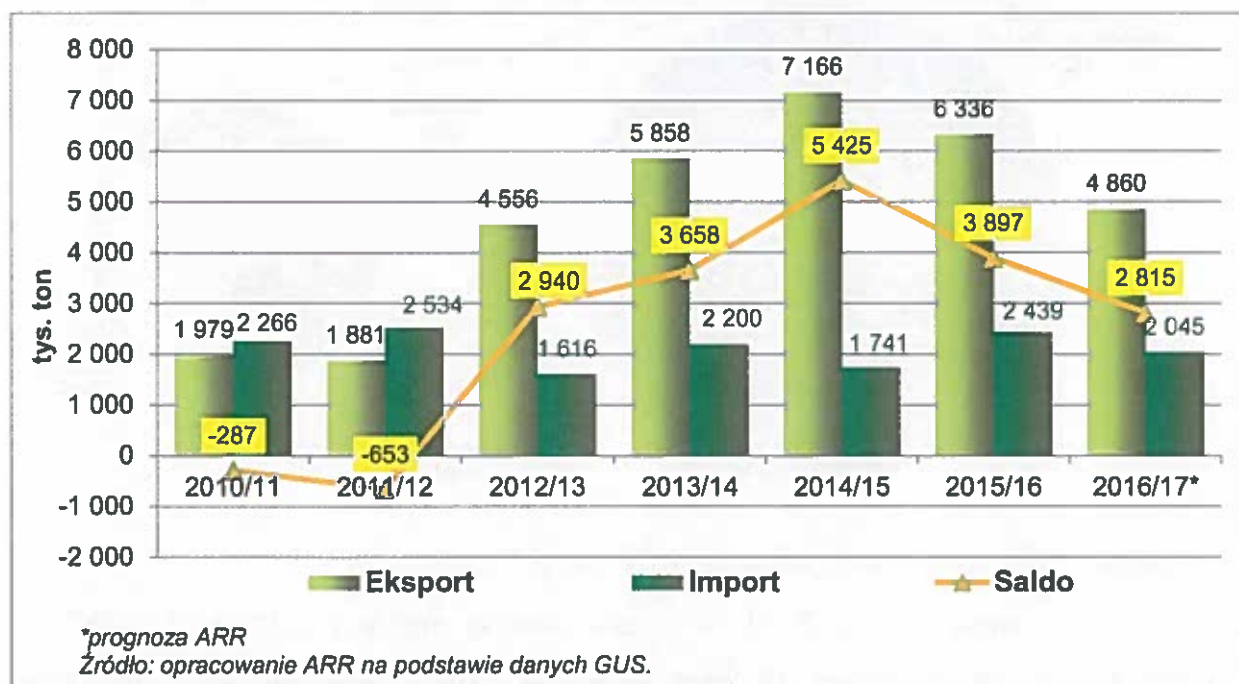
Import ziarna zbóż do Polski w okresie siedmiu miesięcy sezonu 2016/2017 był mniejszy niż rok wcześniej. W okresie lipiec 2016 – styczeń 2017 do Polski przywieziono 721 tys. ton ziarna zbóż, o 6% mniej niż przed rokiem. Znacząco zmniejszył się przywóz kukurydzy (o 76%, do 81 tys. ton) i owsa (o 73%, do 4 tys. ton). Zwiększył się przywóz m.in. pszenicy o 60% (do 503 tys. ton), jęczmienia – o 46% (do 99 tys. ton) i żyta – 2,7 razy (do 10 tys. ton). Ziarno zbóż było importowane głównie ze Słowacji (279 tys. ton, 39% importu ziarna), z Czech (244 tys. ton, 34%) i z Niemiec (54 tys. ton, 8%). Spośród krajów pozaunijnych najwięcej zbóż przywieziono z Ukrainy (29 tys. ton, 4% importu ziarna) oraz Argentyny (22 tys. ton, 3%). Z Ukrainy przywożono

przede wszystkim jęczmień (19 tys. ton) oraz sorgo i proso (po 3 tys. ton), a z Argentyny – wyłącznie kukurydzę.

W okresie lipiec 2016 – styczeń 2017 nieco mniejszy niż przed rokiem był import przetworów zbożowych (604 tys. ton w ekwiwalencie ziarna wobec 632 tys. ton w okresie lipiec 2015 – styczeń 2016). Łącznie do Polski przywieziono 1,3 mln ton ziarna zbóż i przetworów zbożowych wyrażonych w ekwiwalencie ziarna, o 5% mniej niż przed rokiem. Wartość importu była o 3% mniejsza niż rok wcześniej i wyniosła 550 mln EUR. Import zbóż (łącznie z przetworami) w drugiej połowie sezonu 2016/2017 może być mniejszy niż w tym samym okresie sezonu 2015/2016.

Ocenia się, że w całym sezonie 2016/2017 do kraju może zostać przywiezione 2 mln ton zbóż i produktów zbożowych wobec 2,4 mln ton w poprzednim sezonie. Przywóz zbóż nadal będzie realizowany przede wszystkim z krajów europejskich.

Wykres 5. Polski handel zagraniczny zbożami (w ekwiwalencie ziarna)

Biorąc pod uwagę prognozę zużycia oraz zmiany wolumenu eksportu i importu, ocenia się, że krajowe zapasy zbóż na koniec sezonu 2016/2017 mogą nieco wzrosnąć, ale ich poziom nadal będzie relatywnie niski.

4. Projekcja zbiorów i zapotrzebowania na zboża w sezonie 2017/2018

Pierwsze prognozy francuskiej firmy analitycznej Strategie Grains wskazują na dobre zbiory zbóż w 2017 r. Unijne zbiory pszenicy miękkiej mogą się ukształtować na

poziomie 144 mln ton (o 6% wyższym niż w 2016 r.), a jęczmienia i kukurydzy po 61 mln ton (o 2–3% wyższym). Jednak o ostatecznej wielkości zbiorów, jak zawsze zadecydują warunki agrometeorologiczne w okresie wegetacji i zbiorów.

Z oceny przeprowadzonej przez GUS w listopadzie ub.r. wynika, że w Polsce pod zbiory 2017 r. zbożami ozimymi obsiano 4,3 mln ha, nieco mniej niż przed rokiem. Stan zasiewów zbóż jesienią 2016 r., przed wejściem w stan zimowego spoczynku, był nieco lepszy niż przed rokiem. Prognozuje się, że łączna powierzchnia zasiewów zbóż ozimych i jarych pod zbiory w 2017 r. może być zbliżona do powierzchni, z której zebrano zboże w 2016 r. (7,5 mln ha). Zakładając przeciętne warunki pogodowe, można się spodziewać, że zbiory zbóż w 2017 r. ukształtują się w granicach 29,5–30,5 mln ton, tj. na poziomie nieco wyższym od średniej z lat 2012–2016 (29,4 mln ton).

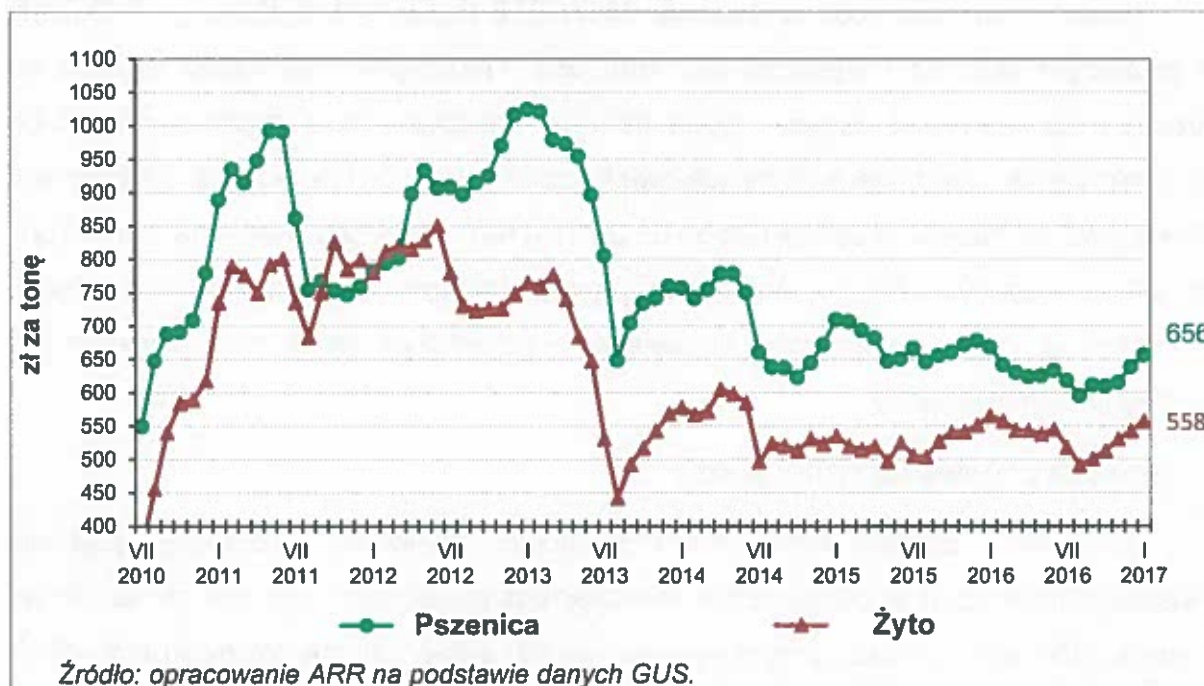
Krajowe zużycie zbóż w sezonie 2017/2018 może być większe (o 0,5%) niż w bieżącym sezonie i wynieść 26,7 mln ton. Tradycyjnie, największą pozycją po stronie rozchodów jest zużycie zboża na cele paszowe, które może wzrosnąć do 16,5 mln ton. Spowodowane to będzie zwiększeniem produkcji zwierzęcej. Możliwy jest również wzrost zużycia przemysłowego do 2,7 mln ton. Zapotrzebowanie na ziarno zbóż do siewu oraz na cele konsumpcyjne prawdopodobnie utrzyma się na poziomie zbliżonym do poprzedniego roku. W związku z powyższym rynek zbóż powinien być względnie ustabilizowany.

5. Sytuacja cenowa na rynku zbóż

W 2016 r. bardzo dobre zbiory na półkuli północnej skutkowały spadkiem światowych cen zbóż w okresie żniw. W kolejnych miesiącach, z uwagi na sezonowe zmniejszenie podaży oraz utrzymujący się popyt, zwłaszcza ze strony krajów Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu, ceny zbóż w Europie Zachodniej nieco wzrosły, pomimo dużej konkurencji krajów WNP. W Polsce również **ceny zbóż wykazywały tendencję wzrostową, ale były niższe niż przed rokiem.** W styczniu 2017 r. (według danych GUS) za krajową pszenicę w skupie przeciętnie uzyskiwano 656 zł/t, a za żyto 558 zł/t, w obu przypadkach o 2% mniej niż przed rokiem. Średnia cena jęczmienia wynosiła 600 zł/t, w tym jęczmienia paszowego – 588 zł/t. Ceny te były niższe niż przed rokiem odpowiednio o 5% i 3%. Przy dobrych krajowych zbiorach kukurydzy (o 32% większych niż w 2015 r.) średnia cena tego zboża w styczniu 2017 r. była o 13% niższa niż przed rokiem i wyniosła 581 zł/t.

W lutym 2017 r. przeciętne cen zbóż w UE ponownie wzrosły i przekroczyły poziom cen sprzed roku. Za pszenicę konsumpcyjną płacono średnio 159 EUR/t, o 5% więcej niż w lutym 2016 r., a za kukurydzę – 161 EUR/t, o 4% więcej. Przeciętna cena jęczmienia paszowego ukształtowała się na poziomie 150 EUR/t, o 3% wyższym niż rok wcześniej⁵. W Polsce ceny tych zbóż wyrażone w walucie unijnej były o 4–6% wyższe niż w lutym 2016 r. Krajowa cena pszenicy konsumpcyjnej w lutym 2017 r., podobnie jak w UE, wynosiła 159 EUR/t i była wyższa niż na Słowacji i Węgrzech (o 20%), ale niższa niż we Francji oraz w Niemczech (o 9–10%). Również jęczmień paszowy i kukurydza były tańsze niż w Niemczech, ale droższe niż u naszych południowych sąsiadów⁶.

Wykres 6. Ceny skupu pszenicy i żyta

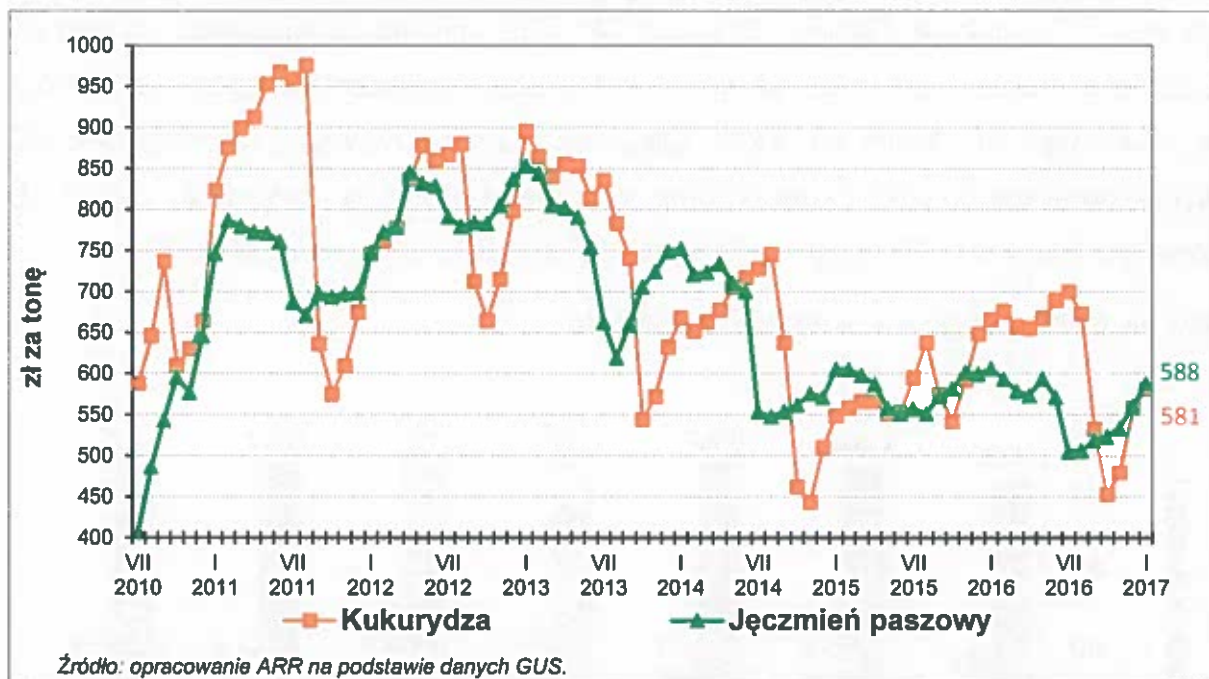

Ceny zbóż na świecie do końca sezonu 2016/2017 będą pozostawały pod presją dużej podaży ziarna, zwłaszcza z Europy Wschodniej (Rosja i Ukraina). Ocenia się, że w miarę wyczerpywania się zapasów ceny zbóż będą wykazywały sezonowy wzrost. Na poziom cen w UE mogą mieć wpływ mniejsze niż w sezonie 2015/2016 zasoby zbóż. Ceny zbóż w Polsce będą się kształtowały przede wszystkim pod wpływem cen na rynku unijnym. W tej sytuacji przewiduje się, że krajowe ceny zbóż w pierwszej połowie 2017 r. mogą wykazywać powolny wzrost.

⁵ Średnie ceny w UE według obliczeń ARR na podstawie tygodniowych danych Komisji Europejskiej.

⁶ Relacje cen obliczone przez analityków ARR na podstawie średnich cen tygodniowych – dla Polski według ZSRIR MRiRW, a dla pozostałych krajów według Komisji Europejskiej.

Wykres 7. Ceny skupu jęczmienia paszowego i kukurydzy

Dotychczasowe informacje o zasiewach zbóż dają podstawę do prognozowania, że w sezonie 2017/2018 zbiory zbóż, zarówno w UE, jak i w Polsce, również będą dobre. Przewidywany wzrost światowych i krajowych zapasów na koniec sezonu 2016/2017 pozwala ocenić, że w przypadku zbiorów nie gorszych niż w 2016 r., ceny zbóż po żniwach mogą być nieco niższe niż w 2016 r.

W kolejnych miesiącach sezonu na krajowym rynku zbóż może wystąpić powolny sezonowy wzrost cen ziarna, które pomimo krótkoterminowych wahań będą podążały za zmianami cen na rynku światowym.

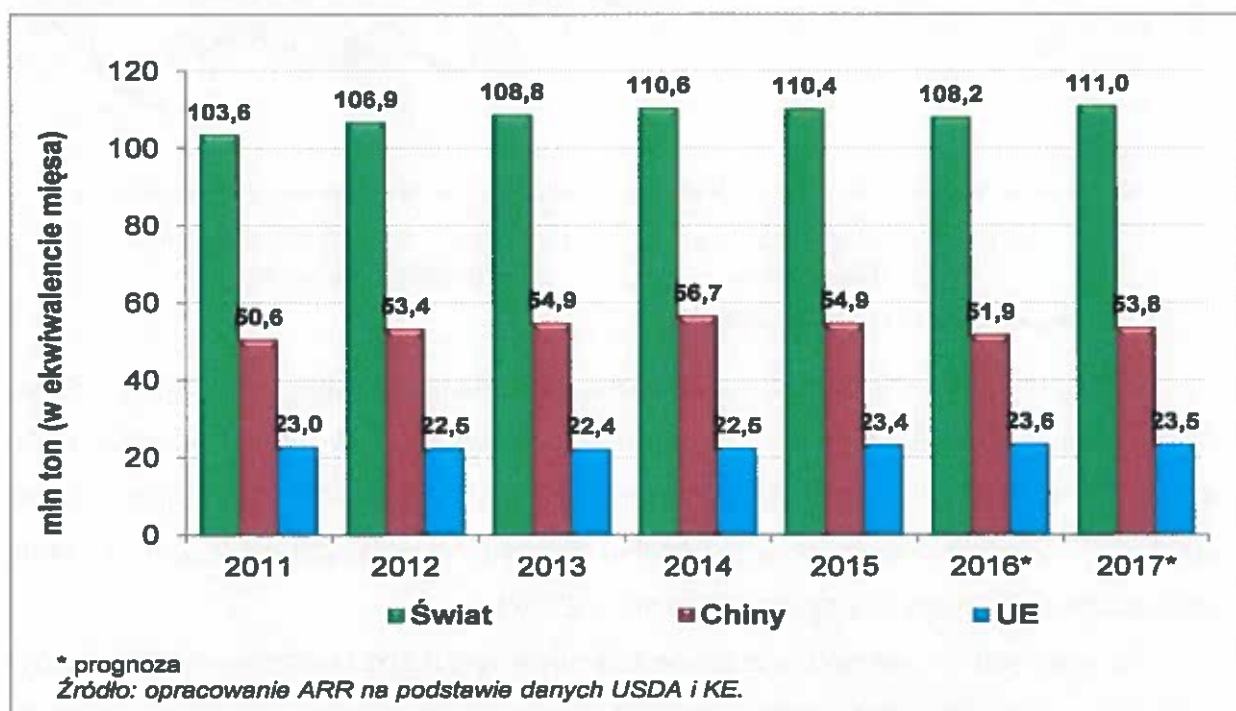
RYNEK WIEPRZOWINY

1. Podaż na rynku światowym

Według danych Departamentu Rolnictwa USA światowa produkcja wieprzowiny w 2017 r. może wynieść 111 mln ton i będzie o 3% większa niż w 2016 r. Do zwiększenia podaży wieprzowiny przyczyni się m.in. 4% wzrost produkcji u największego światowego producenta, tj. w Chinach (do 53,8 mln ton). Wzrost przewidywany jest również w USA (o 4%, do 11,7 mln ton), a także w Brazylii (o 3%, do 3,8 mln ton) i Rosji (o 5%, do 2,9 mln ton). W efekcie tego wzrostu poprawi się samowystarczalność Chin i Rosji w produkcji wieprzowiny, które prawdopodobnie ograniczą swój import. Zwiększyć się może natomiast eksport wieprzowiny z USA

i Brazylii, który częściowo zaspokoi rosnący popyt ze strony krajów azjatyckich, takich jak Korea Południowa, Filipiny i Singapur. Może to wpłynąć ograniczająco na eksport produktów wieprzowych z UE (drugiego światowego producenta wieprzowiny⁷), który w 2016 r. wyniósł 4,1 mln ton, o 23% więcej niż w 2015 r. Najwięcej wieprzowiny z UE wyeksportowano do Chin (blisko 1,9 mln ton, wzrost o 63% w porównaniu z 2015 r.), głównie z Niemiec (32% udziału), Hiszpanii (19%), Danii (16%) i Holandii (12%).

Wykres 8. Produkcja wieprzowiny na świecie

Spadek pogłowia trzody chlewnej m.in. w Niemczech, we Francji, w Danii i Holandii pozwala przewidywać, że produkcja wieprzowiny w UE-15 ulegnie obniżeniu. Komisja Europejska prognozuje, że w 2017 r. unijna produkcja żywca wieprzowego prawdopodobnie będzie nieco (o 0,6%) mniejsza od uzyskanej w 2016 r. i może wynieść około 23,5 mln ton⁸.

2. Pogłowie trzody chlewnej i produkcja wieprzowiny w Polsce

W 2016 r. w wyniku wzrostu cen żywca wieprzowego i spadku cen zbóż opłacalność produkcji trzody chlewnej uległa poprawie. Według danych GUS w grudniu 2016 r. za 1 kg żywca wieprzowego na targowiskach można było kupić 7,3 kg jęczmienia wobec

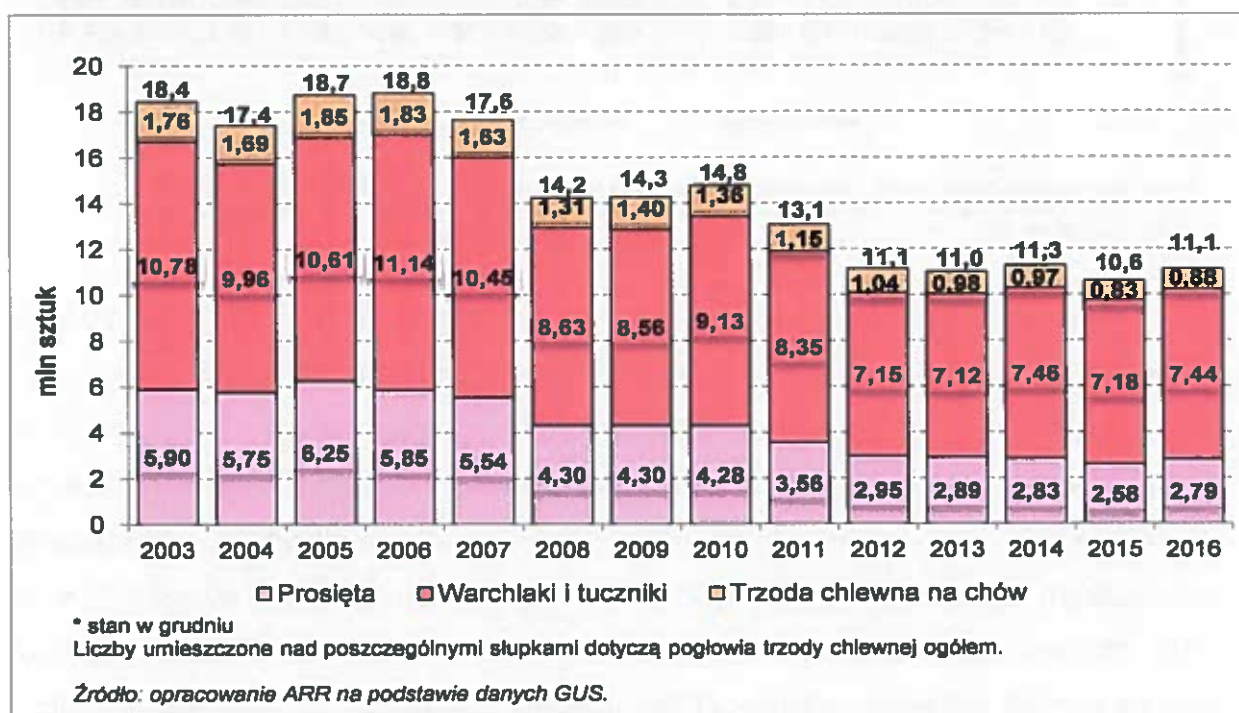
⁷ Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, październik 2016 r.

⁸ EU Agricultural Outlook. Prospects for the EU agricultural markets and income 2016–2026, European Commission, grudzień 2016 r.

5,4 kg w grudniu 2015 r. Relacje cen trzody chlewnej do cen żyta kształtowały się jak 1:8,6 wobec 1:6,3 przed rokiem.

Poprawa opłacalności chowu przyczyniła się do odwrócenia spadkowej tendencji w krajowym pogłowiu świń. Zgodnie z danymi GUS opublikowanymi w końcu stycznia br., w grudniu 2016 r. w Polsce było 11,1 mln sztuk trzody chlewnej, o 4,9% więcej niż przed rokiem. Wzrost liczebności nastąpił we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych, a największy dotyczył prosiąt do 20 kg (o 8,4%) i loch prośnych (o 8,2%)⁹. Warchlaków (o wadze 20–50 kg) było o 6,7% więcej, a tuczników – o 1,3% więcej. O zainteresowaniu rozwojem produkcji wieprzowiny może świadczyć również zwiększony import trzody chlewnej. W 2016 r. do Polski przywieziono 6,3 mln sztuk świń, o 13% więcej niż w 2015 r.

Wykres 9. Pogłowia trzody chlewnej w Polsce*

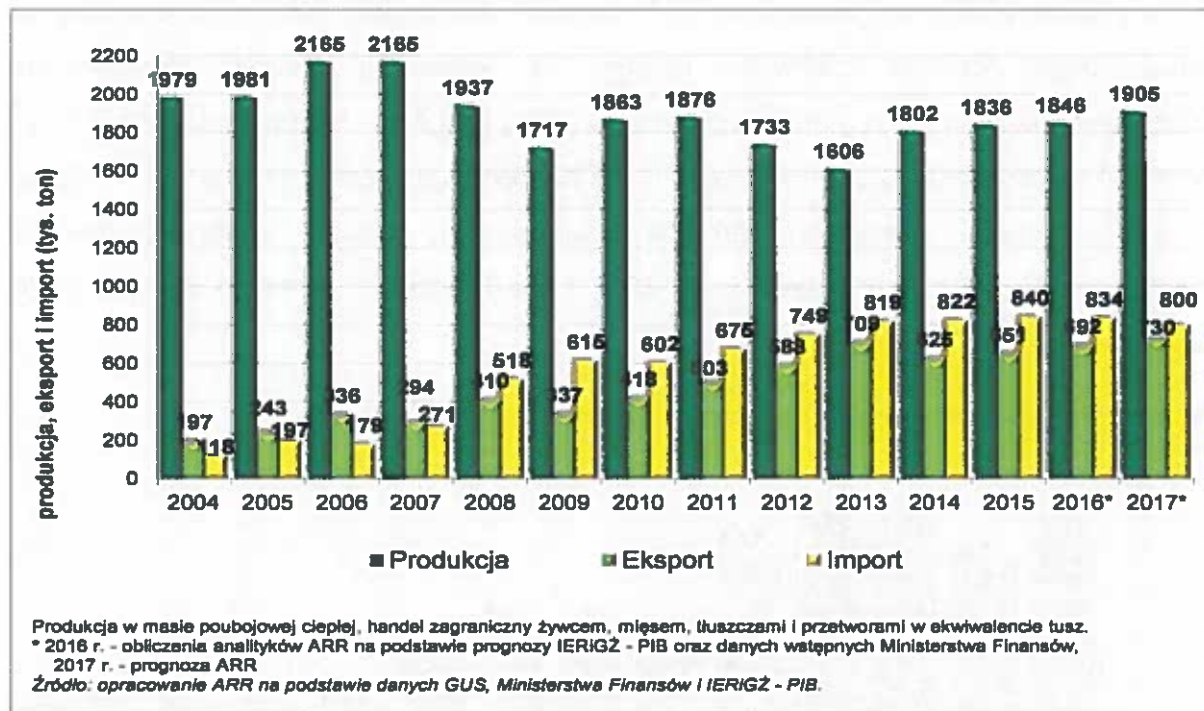
3. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Popyt na wieprzowinę ze strony krajów pozaeuropejskich przyczynił się do wzrostu eksportu również z Polski. W 2016 r. z kraju wyeksportowano 692 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 6% więcej niż w 2015 r.

⁹ Pogłowia świń według stanu w grudniu 2016 roku, opracowanie sygnałne GUS, 30.01.2017 r.

Wzrósł eksport żywca, mięsa i przetworów, a zmniejszył się tłuszczów¹⁰. Przychody ze sprzedaży zagranicznej tych produktów osiągnęły 1,4 mld EUR, o 10% więcej niż w 2015 r.

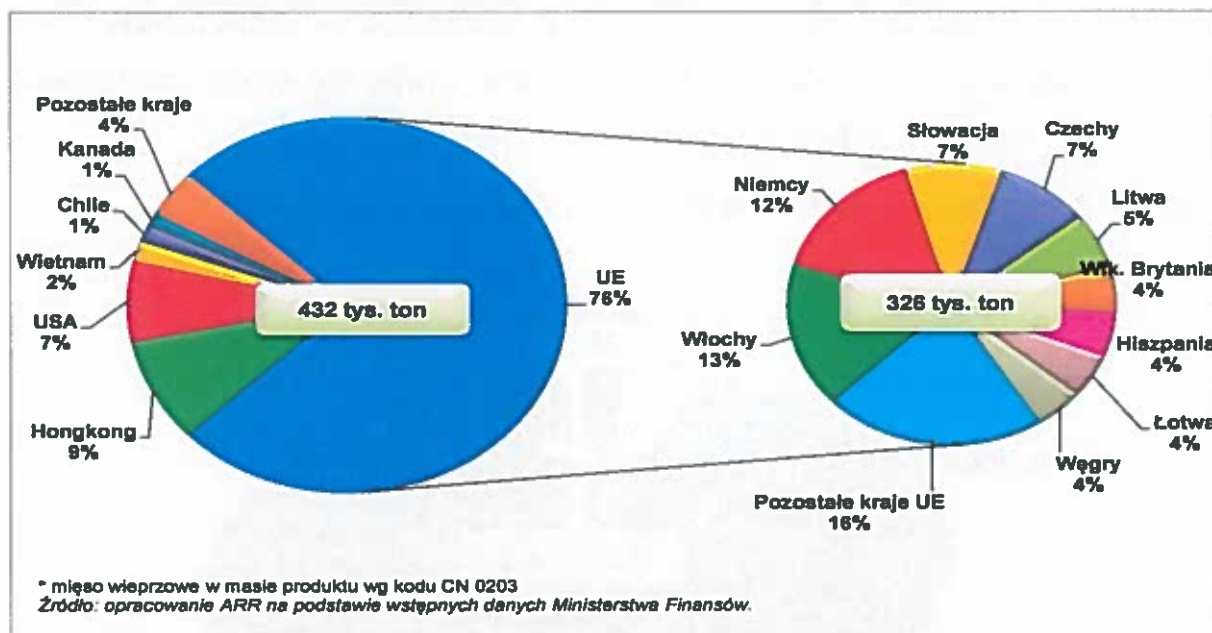
Wykres 10. Rynek wieprzowiny w Polsce – produkcja, handel zagraniczny

W strukturze towarowej eksportu dominowało mięso z udziałem 62%. W 2016 r., w porównaniu z 2015 r., eksport mięsa wieprzowego do krajów UE był mniejszy o 3%, do krajów WNP – o 24% mniejszy, natomiast do krajów pozostałych – o 55% większy. Jednocześnie udział krajów UE w wolumenie polskiego eksportu mięsa wieprzowego zmniejszył się z 83% do 76%. Udział krajów WNP pozostał na niezmiennym poziomie wynoszącym 1%, a krajów pozostałych (nienależących do UE i WNP) wzrósł z 16% do 24%. Największymi odbiorcami mięsa wieprzowego z Polski wśród krajów UE były: Włochy (z 13% udziałem), Niemcy (12%), Czechy i Słowacja (po 7%), a spoza UE – Hongkong (9%) oraz USA (7%).

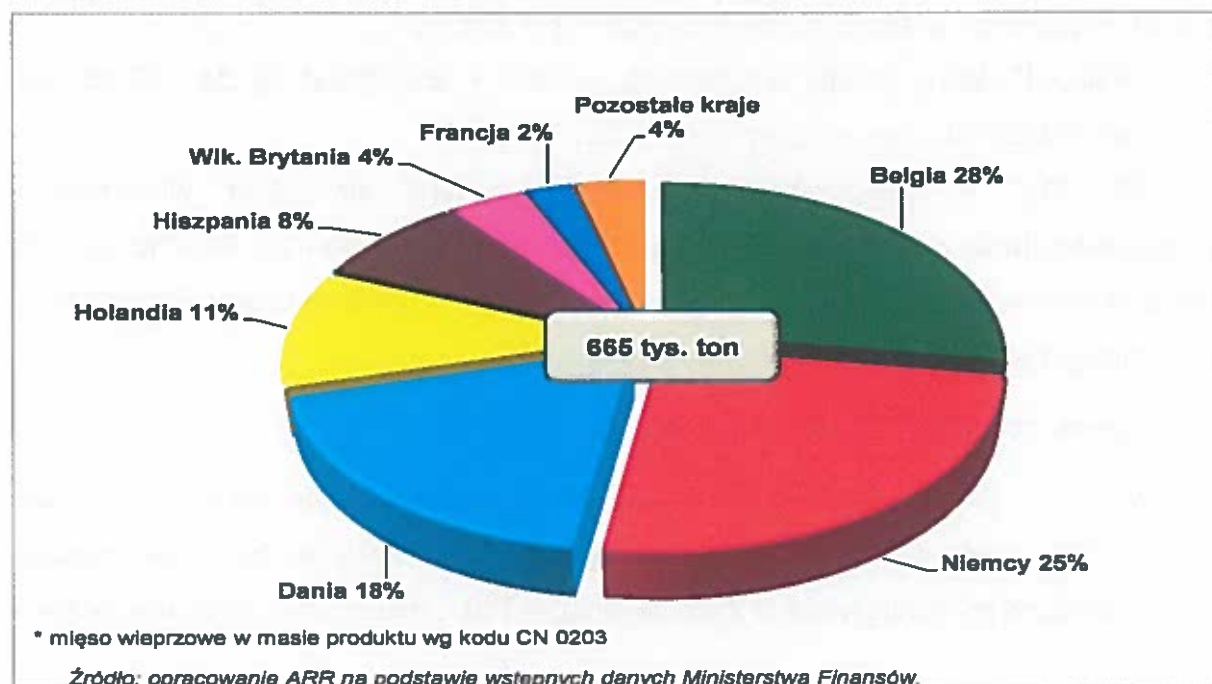
¹⁰ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym dotyczą świń gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209 oraz 1601, 1602 i 0210. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Ekwiwalent tusz został obliczony przez analityków ARR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 11. Struktura geograficzna eksportu mięsa wieprzowego w 2016 r.

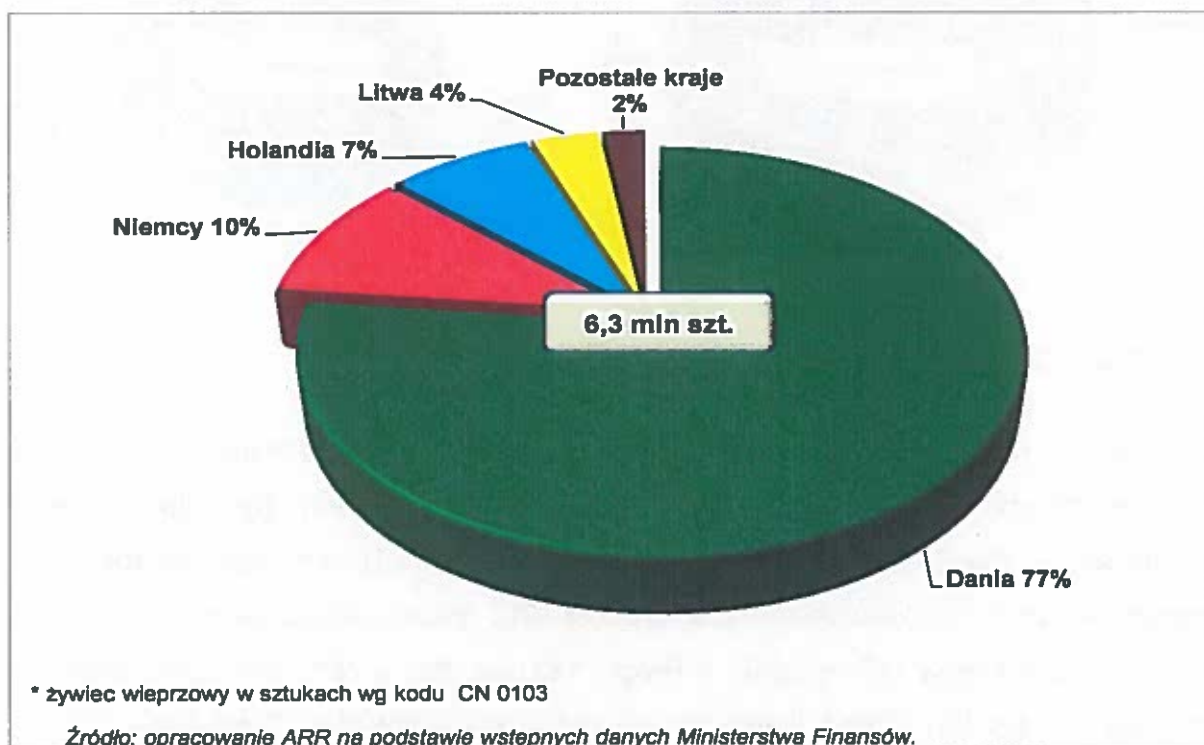
Import produktów wieprzowych do Polski w 2016 r. wyniósł 834 tys. ton (w ekwiwalencie tusz), o 1% mniej niż w 2015 r. Większy był import żywca, a mniejszy – mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych. Udział mięsa w wolumenie importu wyrażony w ekwiwalencie tusz wyniósł 78%. Mięso wieprzowe prawie w 100% przywożono z krajów UE, głównie z Belgii (183 tys. ton – 28% wolumenu importu), Niemiec (166 tys. ton – 25%), Danii (121 tys. ton – 18%) i Holandii (72 tys. ton – 11%).

Wykres 12. Struktura geograficzna importu mięsa wieprzowego w 2016 r.

Od 2013 r. import trzody chlewnej przekracza 5 mln szt. W 2016 r. do kraju sprowadzono 6,3 mln szt. świń, w tym 5,3 mln szt. warchlaków (w wadze poniżej 50 kg) i 740 tys. czystorasowej trzody chlewnej hodowlanej. Żywiec był importowany przede wszystkim z Danii (77%) i Niemiec (10%).

Wykres 13. Struktura geograficzna importu żywca wieprzowego w 2016 r.

W wyniku wzrostu cen wartość importu asortymentu wieprzowego w 2016 r. osiągnęła poziom 1,6 mld EUR, o 6% wyższy niż w 2015 r.

Deficyt Polski w handlu wieprzowiną w 2016 r. zmniejszył się do 142 tys. ton i 229 mln EUR ze 189 tys. ton oraz 260 mln EUR w 2015 r.

W 2017 r. prognozowany wzrost krajowej produkcji wieprzowiny prawdopodobnie przyczyni się również do wzrostu eksportu. Ocenia się, że eksport ten może być o około 5% większy niż w 2016 r. Jednocześnie import może się zmniejszyć o blisko 4%, do około 800 tys. ton.

4. Krajowe spożycie mięsa wieprzowego

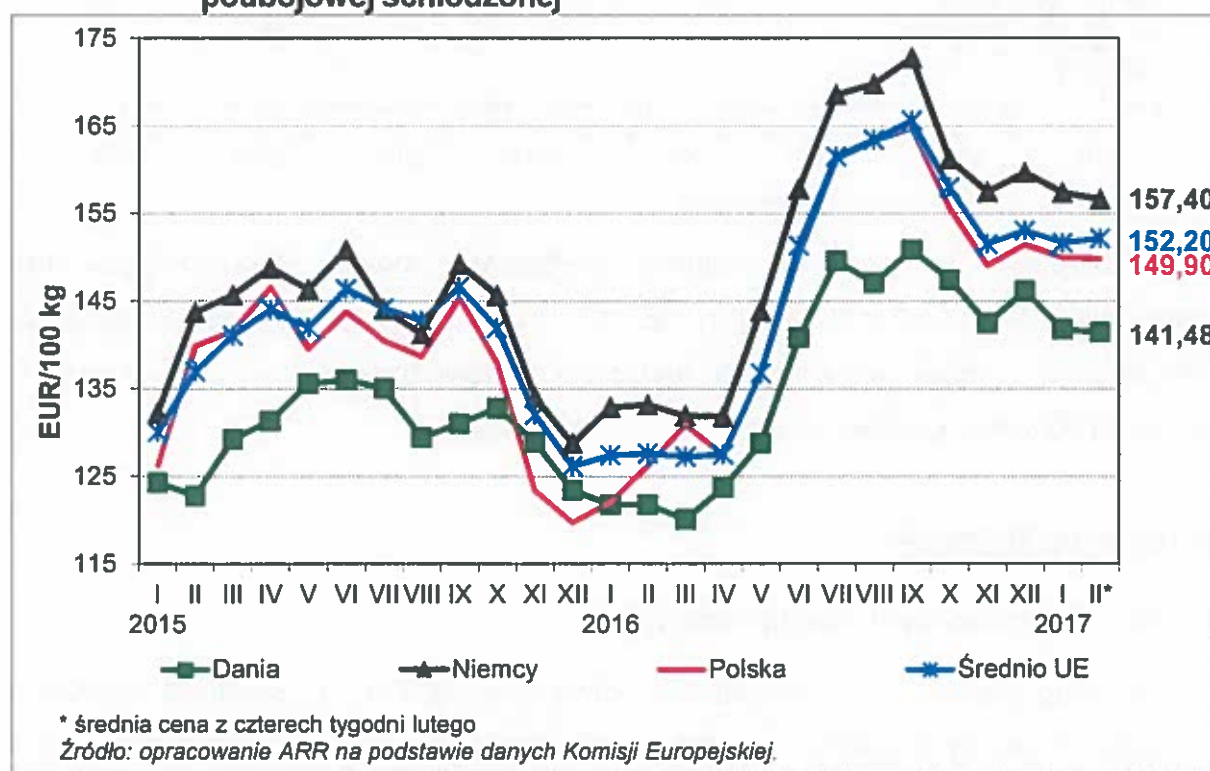
W 2016 r. (według GUS) krajowe ceny detaliczne wieprzowiny były o 1,5% wyższe niż w 2015 r., ceny mięsa wołowego wzrosły o 0,5%, a konkurującego z wieprzowiną mięsa drobiowego obniżyły się o 2,3%. IERiGŻ – PIB szacuje, że bilansowe spożycie

wieprzowiny w 2016 r. mogło ulec zmniejszeniu o 1%, do 41 kg na mieszkańca¹¹. W 2017 r., na skutek poprawy sytuacji ekonomicznej ludności, pomimo prognozowanego wzrostu cen wieprzowiny, spadek spożycia tego mięsa może być niewielki. W efekcie w 2017 r. bilansowe spożycie wieprzowiny może wynieść 40,6 kg na jednego mieszkańca.

5. Sytuacja cenowa na rynku unijnym i w Polsce

Ożywienie popytu eksportowego i znaczny wzrost cen żywca wieprzowego na rynku unijnym w drugim i trzecim kwartale 2016 r. oraz mniej dynamiczny niż przed rokiem ich sezonowy spadek w czwartym kwartale ub.r., spowodowały, że ceny wieprzowiny utrzymują się na poziomie znacznie wyższym niż rok wcześniej. W Polsce w styczniu 2017 r. (dane GUS) średnia cena żywca wieprzowego wynosiła 4,91 zł/kg i była o 24% wyższa niż przed rokiem.

Wykres 14. Ceny rynkowe żywca wieprzowego klasy E w UE według masy poubojowej schłodzonej

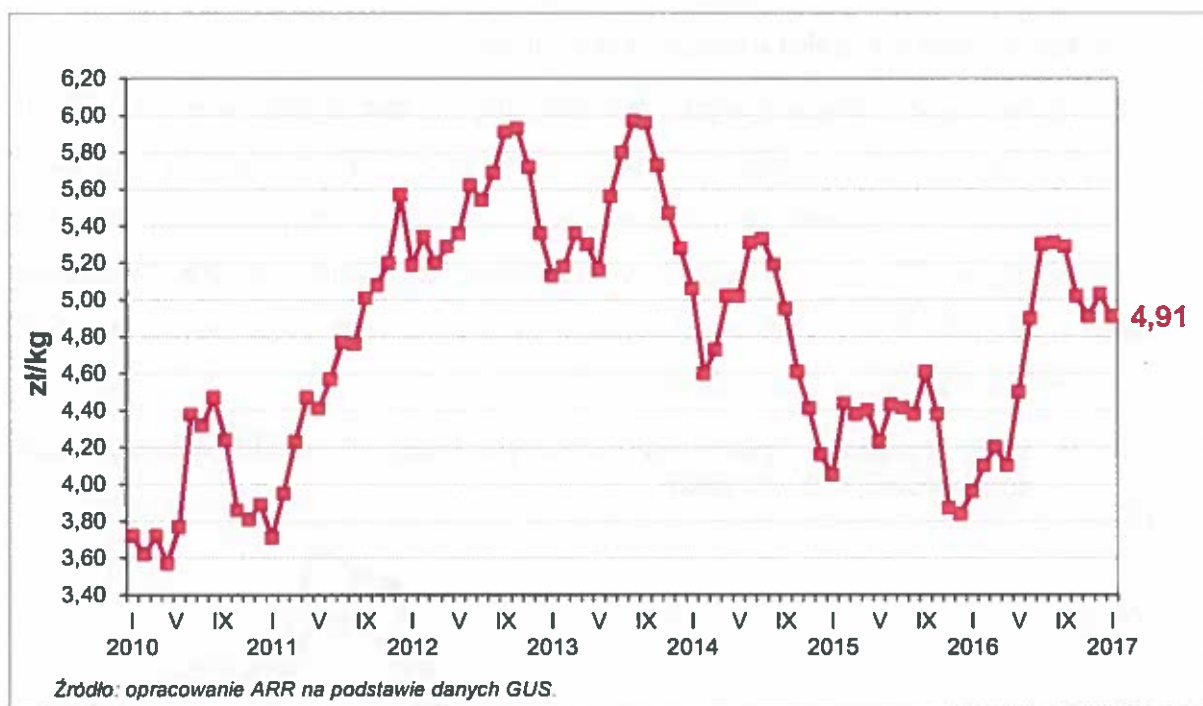
W UE w lutym br. za świnie rzeźne klasy E przeciętnie uzyskiwano 152,20 EUR za 100 kg, nieco (o 0,3%) więcej niż w styczniu i o 19% więcej niż przed rokiem¹². Cena

¹¹ Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy, nr 51 (październik 2016 r.), IERiGŻ – PIB, ARR, MRiRW.

¹² Za luty br. średnia cena z czterech tygodni na podstawie danych z https://ec.europa.eu/agriculture/market-observatory/meat/pigmeat/statistics_en; data odczytu: 9.03.2017 r.

zakupu trzody chlewnej tej klasy w Polsce w przeliczeniu na walutę unijną była o 1,5% niższa niż średnio w UE i wynosiła 149,90 EUR/100 kg. Wśród liczących się unijnych producentów wieprzowiny niższe niż w Polsce ceny notowano w Danii, Francji i Hiszpanii, a wyższe – w Niemczech i Wielkiej Brytanii.

Wykres 15. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

Przewiduje się, że na skutek większego popytu eksportowego oraz prognozowanego spadku produkcji w UE ceny trzody chlewnej w Polsce w pierwszej połowie 2017 r. mogą być znacząco wyższe od notowanych w analogicznym okresie 2016 r. (4,32 zł/kg), pomimo wzrostu krajowej produkcji.

RYNEK WOŁOWINY

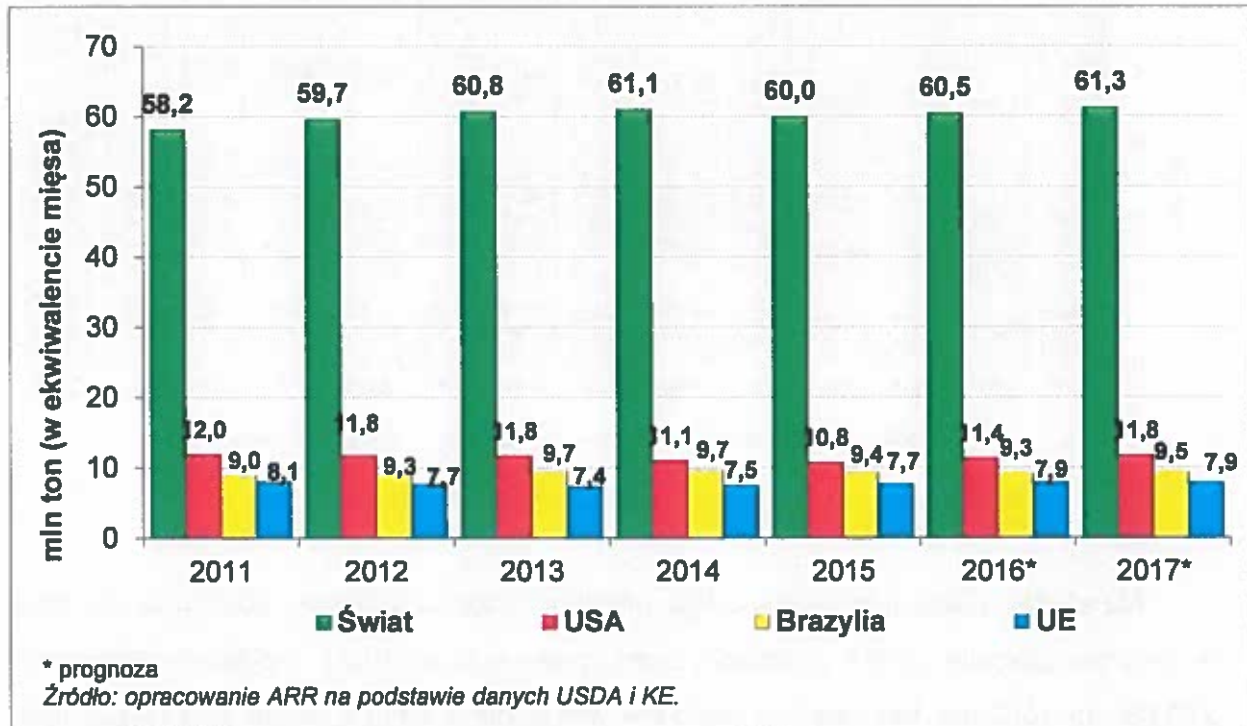
1. Podaż na rynku światowym i unijnym

Według danych Departamentu Rolnictwa USA w 2017 r. światowa produkcja wołowiny może wynieść 61,3 mln ton, o 1% więcej niż w 2016 r. Wzrost produkcji przewidywany jest m.in. w: USA (o 4%, do 11,8 mln ton), Brazylii (o 2%, do 9,5 mln ton), Chinach (o 1%, do około 7 mln ton) i Indiach (o 2%, do 4,4 mln ton)¹³. W Unii Europejskiej, która jest trzecim światowym producentem wołowiny, poziom produkcji

¹³ Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, październik 2016 r.

prawdopodobnie będzie zbliżony do uzyskanego w 2016 r. i może wynieść około 7,9 mln ton¹⁴.

Wykres 16. Produkcja wołowiny na świecie

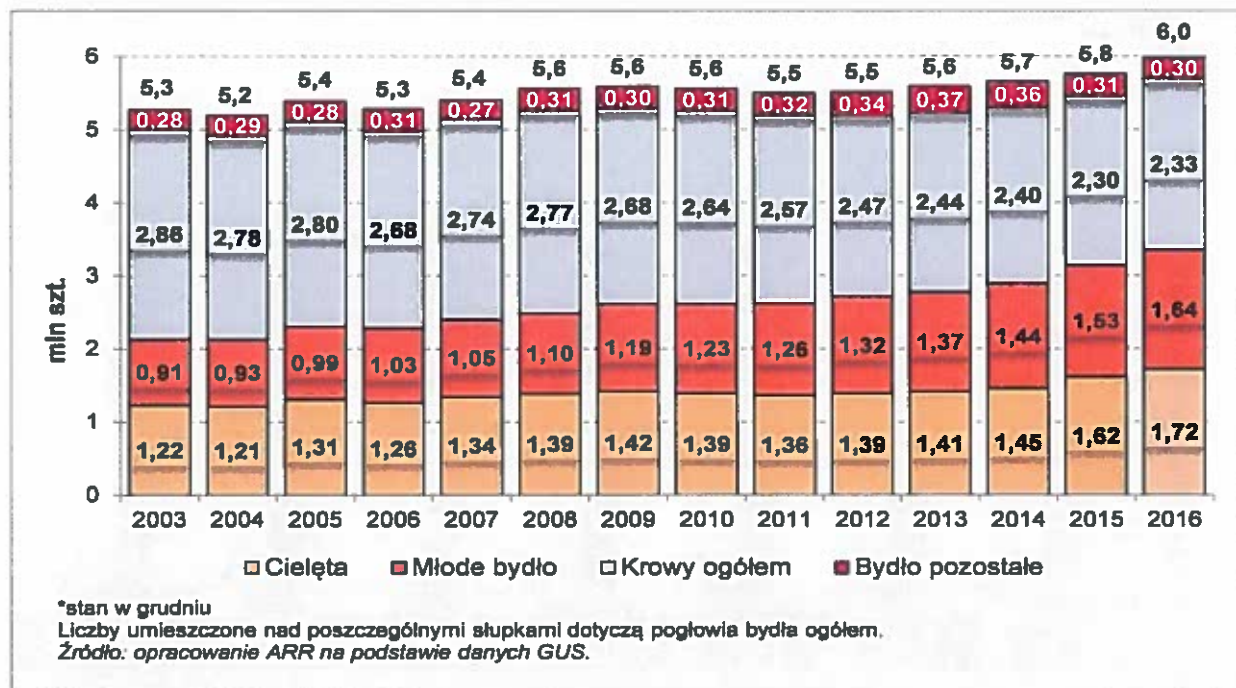
2. Pogłowie bydła i produkcja wołowiny w Polsce

W Polsce sukcesywnie zwiększa się pogłowie bydła młodego (do 2 lat). W drugiej połowie 2016 r., po raz pierwszy od 2008 r., odnotowano także zwiększenie liczebności bydła powyżej 2 lat. Zgodnie ze wstępnymi danymi GUS opublikowanymi w końcu stycznia br., w grudniu 2016 r. pogłowie bydła ogółem liczyło 5 985 tys. sztuk i było o 3,9% większe niż przed rokiem. Najbardziej, o 6,9% w odniesieniu do analogicznego okresu 2015 r., wzrosło pogłowie bydła młodego w wieku 1–2 lat. Liczba cieląt zwiększyła się o 6,2%, a bydła w wieku powyżej 2 lat – o 0,6%, w tym krów – o 1,4%. Wzrost pogłowia cieląt i młodego bydła (w wieku 1–2 lat) oraz zwiększenie udziału tych grup w strukturze pogłowia ogółem (odpowiednio o 0,6 pkt proc. i o 0,8 pkt proc. w porównaniu z grudniem 2015 r.), wskazują na utrzymujące się zainteresowanie mięsnym kierunkiem chowu bydła¹⁵.

¹⁴ EU Agricultural Outlook. Prospects for the EU agricultural markets and income 2016–2026, European Commission, grudzień 2016 r.

¹⁵ Pogłowie bydła i owiec według stanu w grudniu 2016 r., opracowanie sygnałne GUS, 30.01.2017 r.

Wykres 17. Pogłowie bydła w Polsce*

Na skutek wzrostu pogłowia bydła młodego oraz wzmożonej redukcji stada krów w pierwszej połowie 2016 r. produkcja żywca wołowego w 2016 r. mogła wynieść blisko 970 tys. ton (500 tys. ton mpc.), o około 5% więcej niż w 2015 r. Biorąc pod uwagę stan i strukturę pogłowia w grudniu 2016 r., można przypuszczać, że w 2017 r. nastąpi dalszy wzrost produkcji wołowiny, lecz jego dynamika będzie mniejsza. Analitycy ARR prognozują, że w 2017 r. produkcja żywca wołowego może przekroczyć 980 tys. ton i będzie o około 1% większa niż w 2016 r.

3. Handel zagraniczny wołowiną i cielęciną w UE oraz w Polsce

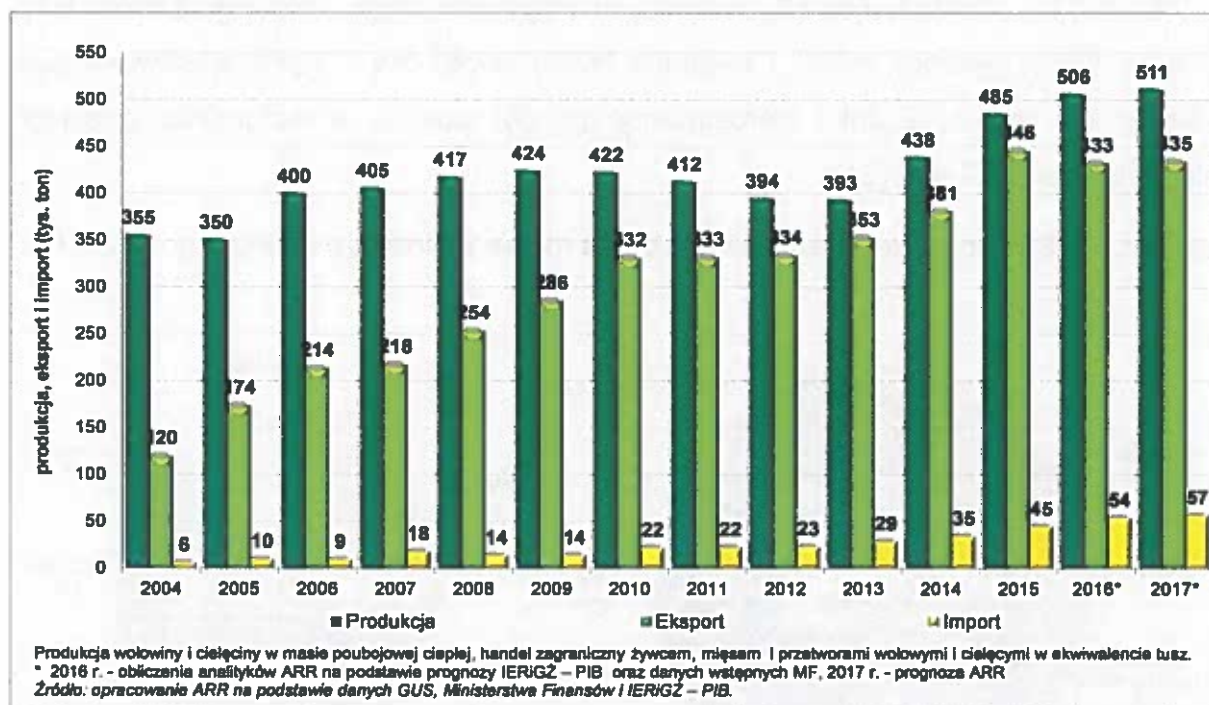
Większa produkcja wołowiny w UE w 2016 r. była równoważona dużym eksportem zarówno żywca, jak i mięsa. W 2016 r. z UE wyeksportowano 703 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 18% więcej niż w 2015 r. Import do UE był o 3% większy niż w 2015 r. i wyniósł 334 tys. ton (w ekwiwalencie tusz). Produkty wołowe i cielęce przywożono przede wszystkim z Brazylii (141 tys. ton), Urugwaju (57 tys. ton) i Argentyny (44 tys. ton).

W 2016 r. eksport żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych z Polski był o 3% mniejszy niż w 2015 r. i wyniósł 433 tys. ton (w ekwiwalencie tusz)¹⁶. Udział

¹⁶ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą bydła domowego i produktów z tego bydła, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201 i 0202 oraz 1602 i 0210. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Ekwiwalent tusz został obliczony przez analityków ARR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

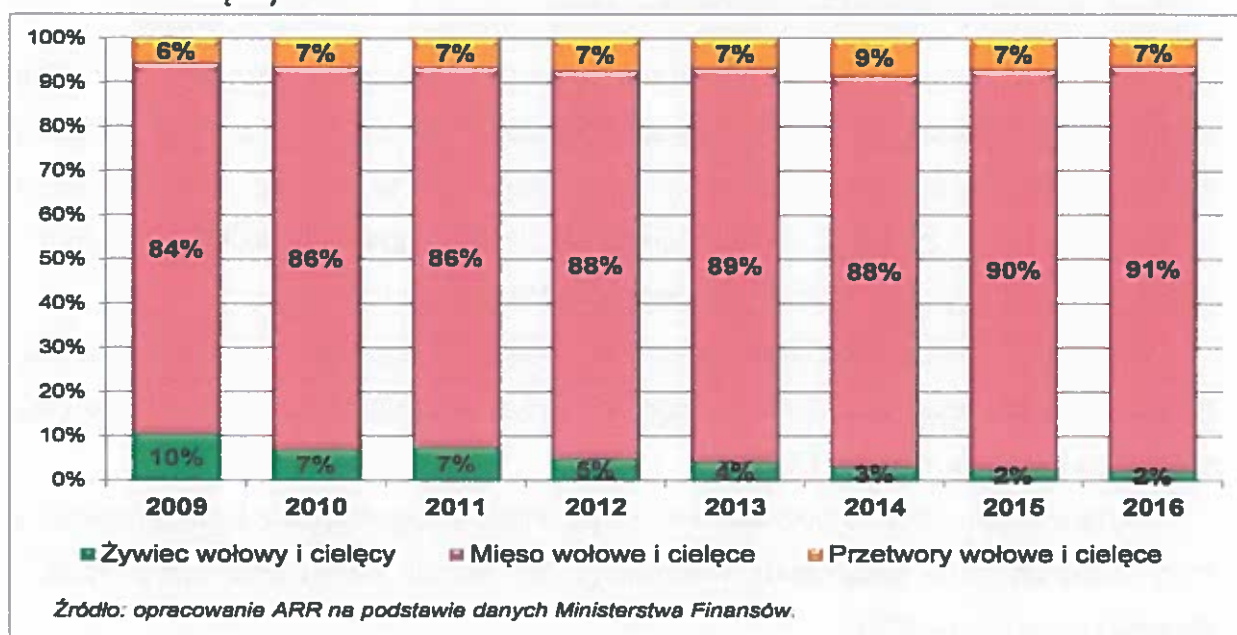
eksportu w zagospodarowaniu krajowej produkcji wołowiny i cielęciny od lat jest wysoki i w 2016 r. ukształtował się na poziomie 85%. Wartość wywiezionych produktów wyniosła 1,3 mld EUR i była o 5% mniejsza niż w 2015 r.

Wykres 18. Rynek wołowiny i cielęciny w Polsce – produkcja i handel zagraniczny

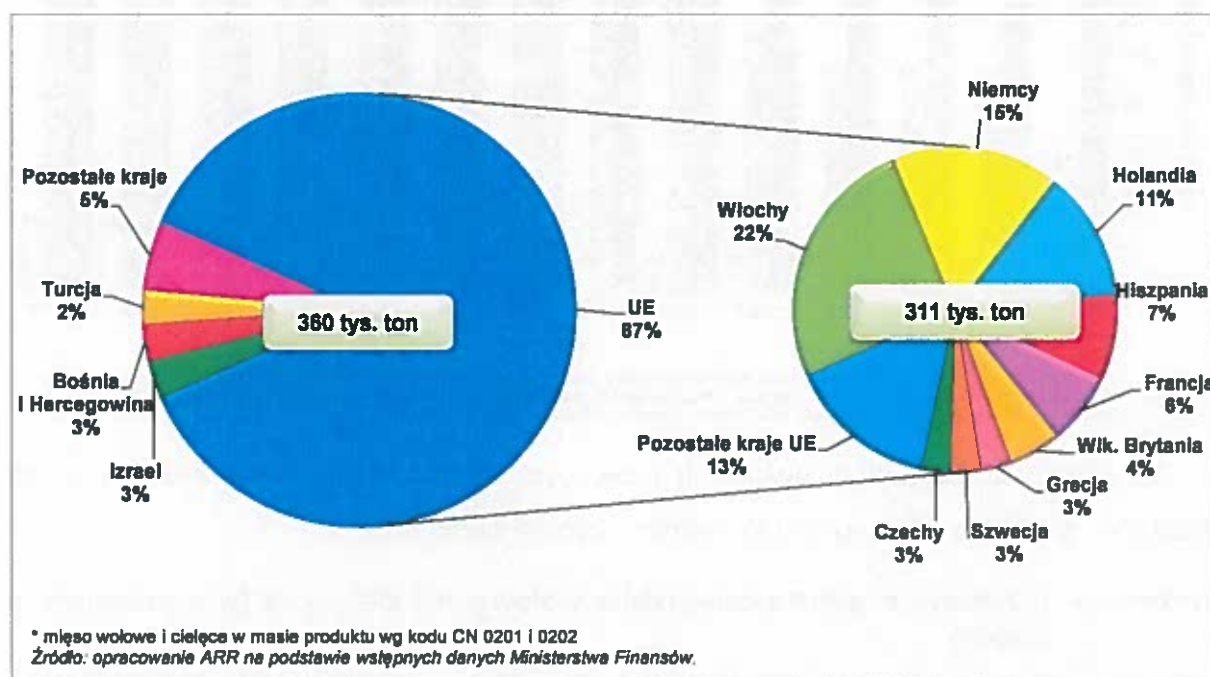
W eksporcie produktów wołowych i cielęcych dominowało mięso, którego udział w 2016 r., podobnie jak w roku poprzednim, wyniósł około 90%.

Wykres 19. Struktura eksportu produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie mięsa)

Zmniejszył się eksport mięsa do krajów UE (o 4%) i WNP (o 29%), a zwiększył (o 15%) do krajów pozostałych. W 2016 r. udział krajów UE w wolumenie eksportu mięsa wołowego zmniejszył się z 88% w 2015 r. do 87%, krajów WNP – odpowiednio z 2% do 1%, a krajów pozostałych (nienależących do UE i WNP) – wzrost odpowiednio z 10% do 12%. Wśród krajów UE znaczącymi odbiorcami mięsa wołowego z Polski były: Włochy (22%), Niemcy (17%) i Holandia (13%). Wołowina z Polski kierowana była również do Izraela, Bośni i Hercegowiny (po 3% udziału w wolumenie polskiego eksportu) oraz do Turcji (2%).

Wykres 20. Struktura geograficzna eksportu mięsa wołowego i cielęcego w 2016 r.

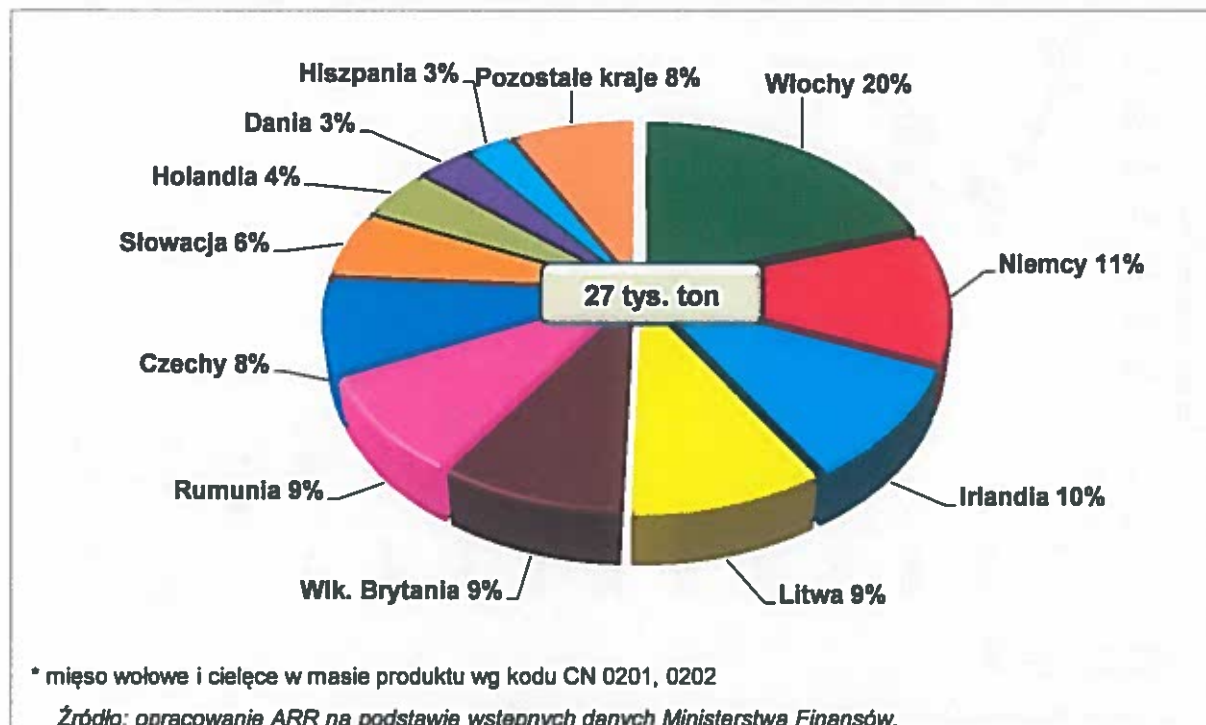

Eksport żywca wołowego z Polski ma coraz mniejsze znaczenie i w 2016 r. uległ dalszemu zmniejszeniu. W 2016 r. wyeksportowano 95 tys. sztuk bydła, o 32% mniej niż w 2015 r. Żywiec eksportowany był m.in. do Włoch (27% udziału), Holandii (25%), Hiszpanii (17%) i Chorwacji (11%). Wśród krajów nienależących do UE importerami polskiego bydła były m.in. Bośnia i Hercegowina (11%) oraz Liban (2%).

W 2016 r. import produktów wołowych i cielęcych do Polski wyniósł 54 tys. ton (w ekwiwalencie tusz) wobec 45 tys. ton w 2015 r. Wartość sprowadzonych do kraju produktów wyniosła 157 mln EUR.

Przedmiotem importu było głównie mięso, które sprowadzano z Unii Europejskiej, m.in. z Włoch (20% wolumenu), Niemiec (11%), Irlandii (10%) oraz Litwy, Wielkiej Brytanii i Rumunii (po 9%).

Wykres 21. Struktura geograficzna importu mięsa wołowego i cielęcego w 2016 r.

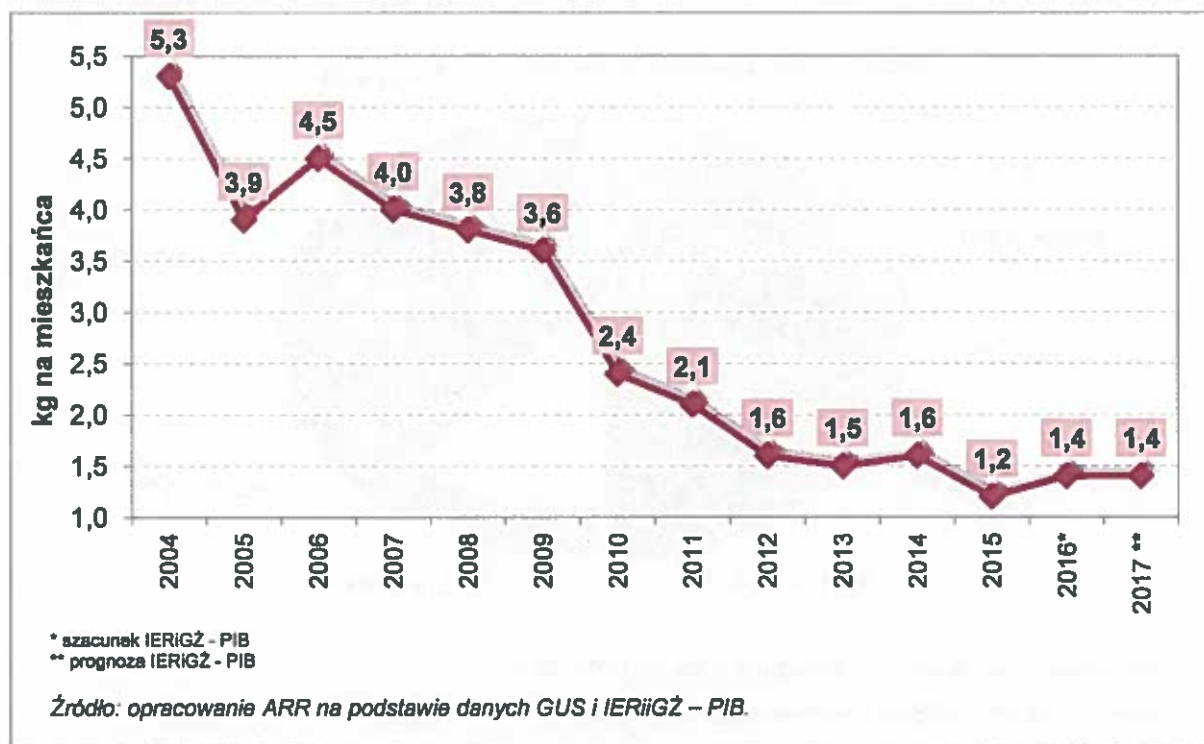
Dodatknie saldo polskiego handlu wołowiną i cielęciną obniżyło się do 378 tys. ton z 401 tys. ton w 2015 r. oraz do 1,1 mld EUR z 1,2 mld EUR.

Z uwagi na przewidywany wzrost produkcji wołowiny w 2017 r. ocenia się, że przy utrzymującym się popycie eksportowym wywóz produktów wołowych i cielęcych z Polski będzie nieco większy niż w 2016 r. W 2017 r. tendencja wzrostowa w przywozie produktów wołowych i cielęcych prawdopodobnie zostanie utrzymana.

4. Krajowe spożycie wołowiny

W Polsce od 2012 r. spożycie wołowiny ma marginalne znaczenie w całkowitej konsumpcji mięsa (około 2% udziału w strukturze spożycia mięsa i podrobów) i kształtuje się na poziomie 1,2–1,6 kg na mieszkańca. W 2016 r. (wg GUS) ceny detaliczne tego gatunku mięsa wzrosły nieznacznie (o 0,5%) w porównaniu z 2015 r. W związku z poprawą sytuacji dochodowej ludności spożycie wołowiny w 2016 r., w ocenie analityków ARR, mogło wynieść 1,4 kg na mieszkańca. Przewiduje się, że w 2017 r. konsumpcja wołowiny może być zbliżona do szacowanej na 2016 r. i wynieść także 1,4 kg na mieszkańca.

Wykres 22. Bilansowe spożycie wołowiny na jednego mieszkańca w Polsce

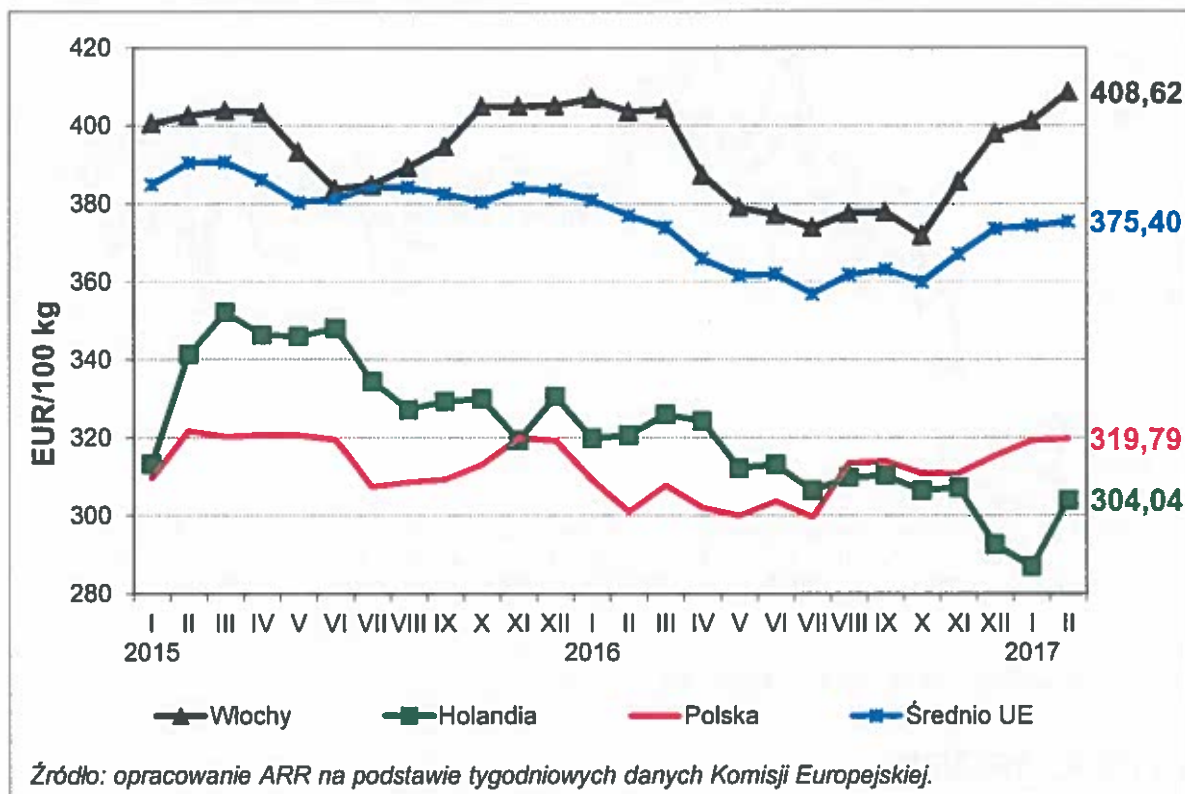

5. Sytuacja cenowa na rynku unijnym i w Polsce

W drugiej połowie 2016 r. przeciętne ceny zakupu żywca wołowego w UE wykazywały tendencję wzrostową, były jednak niższe niż przed rokiem. W lutym 2017 r. w UE średnia cena zakupu bydła rzeźnego klasy R3 ukształtowała się na poziomie 375,40 EUR/100 kg masy poubojowej schłodzonej, nieco (o 0,4%) niższym niż przed rokiem. Największe spadki w odniesieniu do lutego 2016 r. wystąpiły w Holandii i Danii (w obu przypadkach o 5%), w Wielkiej Brytanii (o 4%) oraz w Irlandii (o 2%), co mogło być spowodowane restrukturyzacją sektora mleczarskiego i utrzymującą się redukcją pogłowia krów. Nieco wyższe niż przed rokiem ceny żywca wołowego odnotowano natomiast we Włoszech (o 1%) i we Francji (o 0,4%).

W Polsce w lutym 2017 r. cena bydła tej klasy wynosiła 319,79 EUR za 100 kg masy poubojowej schłodzonej wobec 301,01 EUR/100 kg w lutym 2016 r. Była ona o 15% niższa niż średnio w UE oraz znacznie niższa niż u głównych unijnych producentów wołowiny, tj.: w Wielkiej Brytanii (o 24%), we Włoszech (o 22%), w Hiszpanii (o 17%), Irlandii (o 15%), Niemczech (o 16%) oraz we Francji (o 5%).

Wykres 23. Ceny rynkowe żywca wołowego klasy R3 w UE według masy poubojowej schłodzonej

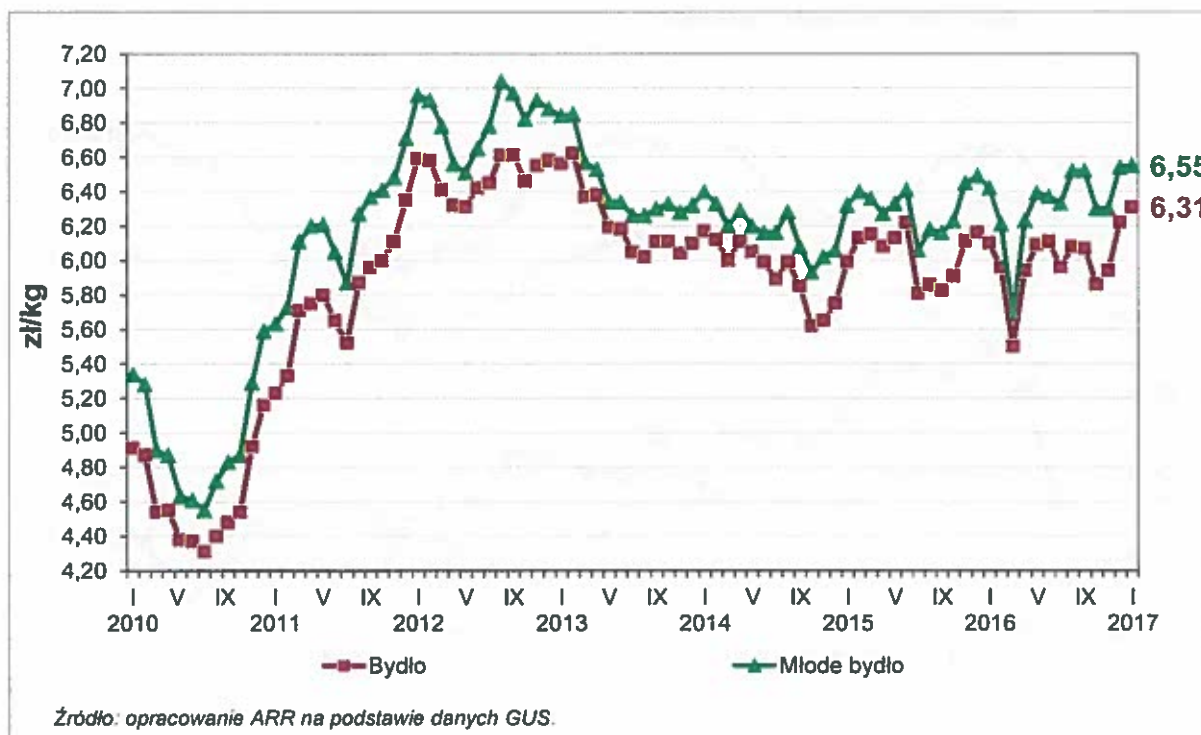
Zmiany cen płaconych polskim producentom są powiązane ze zmianami cen w innych krajach UE i z kursem euro. W styczniu 2017 r. średnia cena skupu bydła ogółem w Polsce wzrosła w porównaniu z grudniem ub.r. o 1%, do 6,31 zł/kg. Młode bydło przeciętnie skupowano po 6,55 zł/kg wobec 6,54 zł/kg w poprzednim miesiącu. Bydło ogółem i młode bydło były droższe niż przed rokiem odpowiednio o 3% i 2%.

Prognozowany na 2017 r. wzrost światowej produkcji wołowiny, zwłaszcza u głównych jej producentów, tj. w USA i Brazylii, będzie wywierał presję na spadek cen na rynku światowym i unijnym. Jednak postępująca restrukturyzacja w sektorze mleczarskim w UE może wpływać ograniczająco na unijny potencjał produkcyjny wołowiny, a w konsekwencji hamować spadek cen wołowiny w UE¹⁷.

Z uwagi na duży udział eksportu w zagospodarowaniu krajowej produkcji (około 90%) ceny żywca wołowego w Polsce są w dużej mierze zależne od poziomu cen w UE oraz od kursu euro. W tej sytuacji przewiduje się, że ceny skupu bydła będą względnie stabilne i zbliżone do notowanych w grudniu 2016 r. (6,22 zł/kg).

¹⁷ EU Agricultural Outlook. Prospects for the EU agricultural markets and income 2016–2026, European Commission, grudzień 2016 r.

Wykres 24. Ceny skupu żywca wołowego (zł/kg)

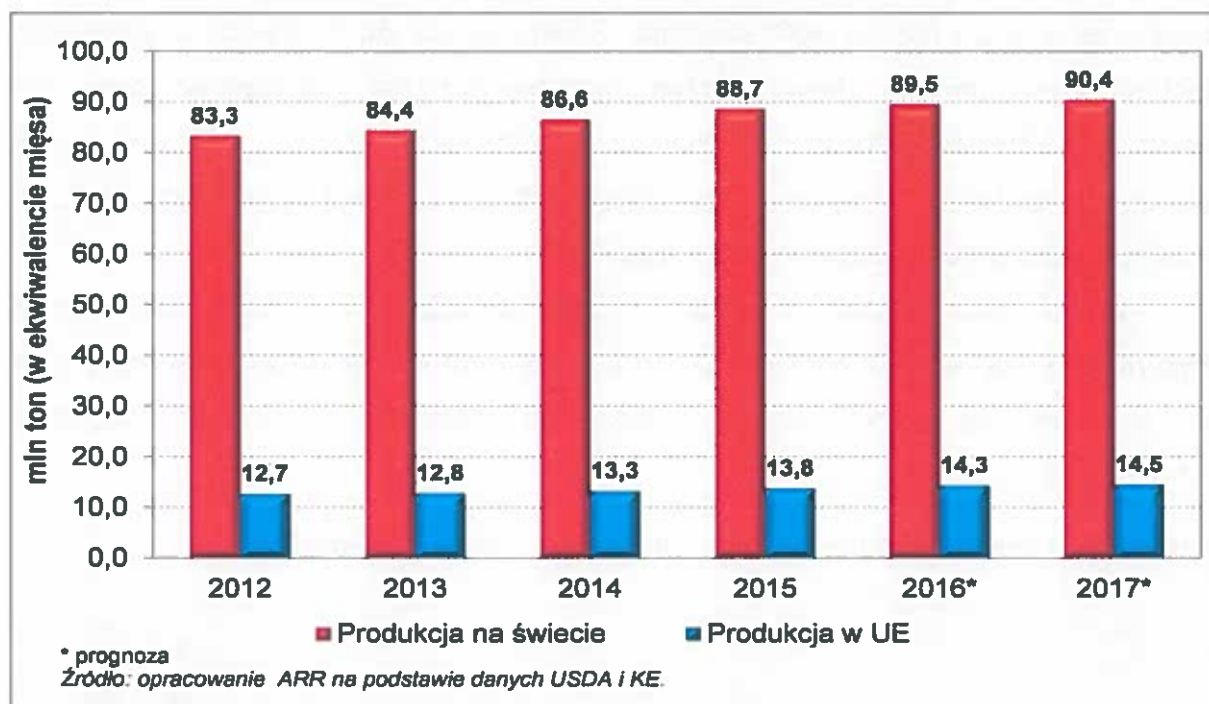
RYNEK DROBIU

1. Podaż i popyt na rynku światowym

Produkcja drobiu na świecie w 2016 r. osiągnęła poziom 89,5 mln ton i była o niespełna 1% większa w stosunku do roku poprzedniego. W 2017 r. globalna produkcja drobiu prawdopodobnie wzrośnie do 90,4 mln ton, a dynamika wzrostu będzie zbliżona do notowanej w roku 2016. Wzrost produkcji spodziewany jest m.in. w Brazylii (o 3,5%) i w USA (o 2%). W Chinach produkcja drobiu obniży się o 9% z uwagi na problemy tego kraju w odbudowie stad zarodowych kurcząt brojlerów¹⁸.

W 2016 r. globalna konsumpcja drobiu w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 1%. USDA przewiduje, że w 2017 r. zwiększy się o kolejny 1%. Przyczyną rosnącej konsumpcji drobiu na świecie jest jego funkcjonalna i cenowa konkurencyjność w stosunku do mięsa czerwonego.

¹⁸ Livestock and Poultry: World Market and Trade, USDA Foreign Agricultural Service, październik 2016 r.

Wykres 25. Produkcja kurcząt brojlerów na świecie i drobiu w UE

2. Podaż i popyt na rynku unijnym

Produkcja drobiu w UE w 2016 r. wyniosła 14,3 mln ton i była o 4,6% większa niż w roku poprzednim. W 2017 r. na rynku unijnym przewidywany jest jej dalszy wzrost. Od 2006 r. nieprzerwanie wzrasta konsumpcja drobiu w Unii Europejskiej. W 2016 r. jej poziom oszacowano na 13,7 mln ton, o 3% powyżej notowanego w 2015 r. W 2017 r. przewiduje się dalszy wzrost unijnej konsumpcji mięsa drobiowego, do 13,9 mln ton, tj. o 1%.

Ekspert drobiu z UE w 2016 r. (według wstępnych danych KE) był o 8,5% większy niż w 2015 r. W 2017 r. przewidywane jest ograniczenie dynamiki wzrostu eksportu z całej Unii Europejskiej z uwagi na występujące ogniska grypy ptaków w wielu regionach Europy i restrykcje wprowadzone z tego powodu przez kraje trzecie. Ograniczająco na unijny eksport będzie oddziaływać także konkurencja na rynku światowym ze strony dostawców brazylijskich i amerykańskich. Zgodnie z prognozą KE wolumen eksportu drobiu w 2017 r. może być o 2% większy niż w 2016 r.

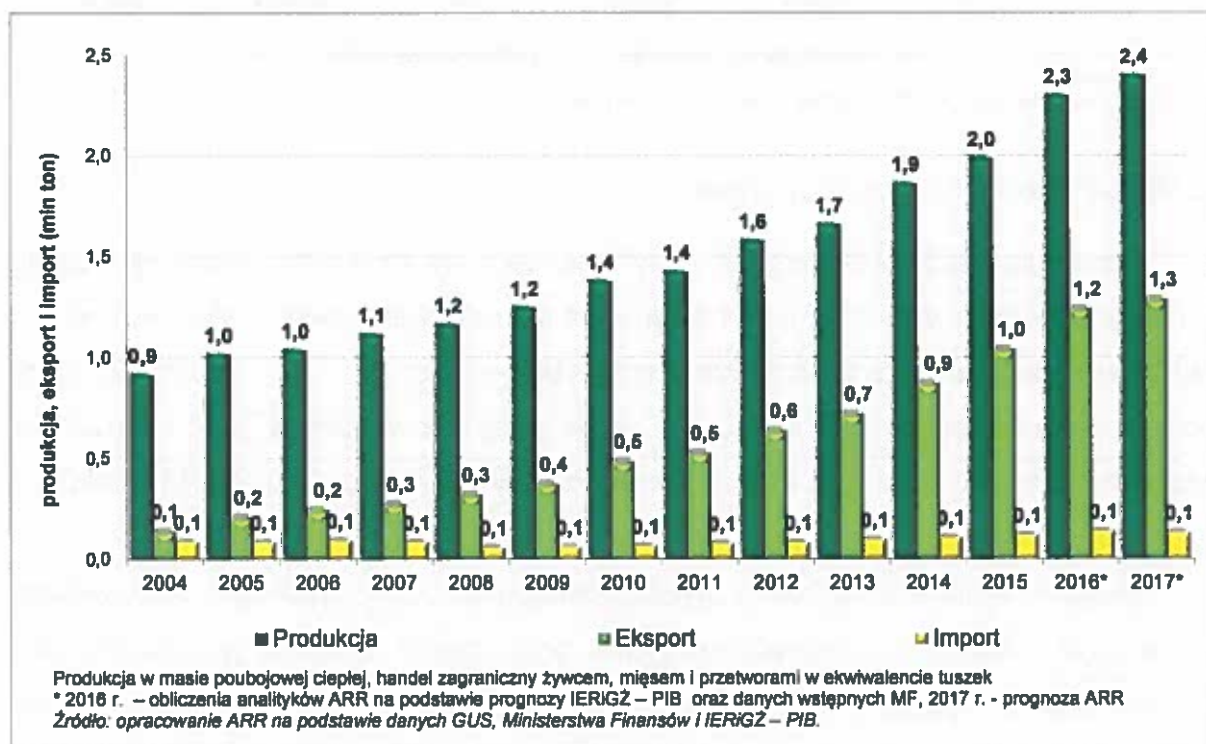
3. Produkcja żywca drobiowego w Polsce

W 2016 r. odnotowano dynamiczny wzrost produkcji żywca drobiowego w Polsce. Szacuje się, że produkcja żywca drobiowego w 2016 r. wyniosła ponad 3,3 mln ton (2,3 mln ton mpc.) i była o 17% większa niż w roku poprzednim. Rozwój produkcji

wynikał głównie z możliwości zwiększania sprzedaży zagranicznej, a w mniejszym stopniu ze wzrostu popytu wewnętrznego. Równocześnie do zwiększania produkcji zachęcała opłacalność chowu, utrzymująca się pomimo niskiego poziomu cen zbytu. Wskaźnik opłacalności produkcji kurcząt rzeźnych w 2016 r., mierzony relacją cen żywca do pasz, utrzymał się na poziomie 1:2,6 wobec 1:2,7 w roku 2015, co świadczy o utrzymaniu rentowności produkcji¹⁹.

W 2017 r. przewidywany jest dalszy wzrost produkcji drobiu. Jednak uwzględniając utrzymujący się spadek cen żywca i malejącą rentowność produkcji, przewiduje się, że dynamika wzrostu ulegnie redukcji do około 5%, a produkcja wyniesie 2,4 mln ton mpc.

Wykres 26. Rynek drobiu w Polsce – produkcja i handel zagraniczny

4. Polski handel zagraniczny drobiem

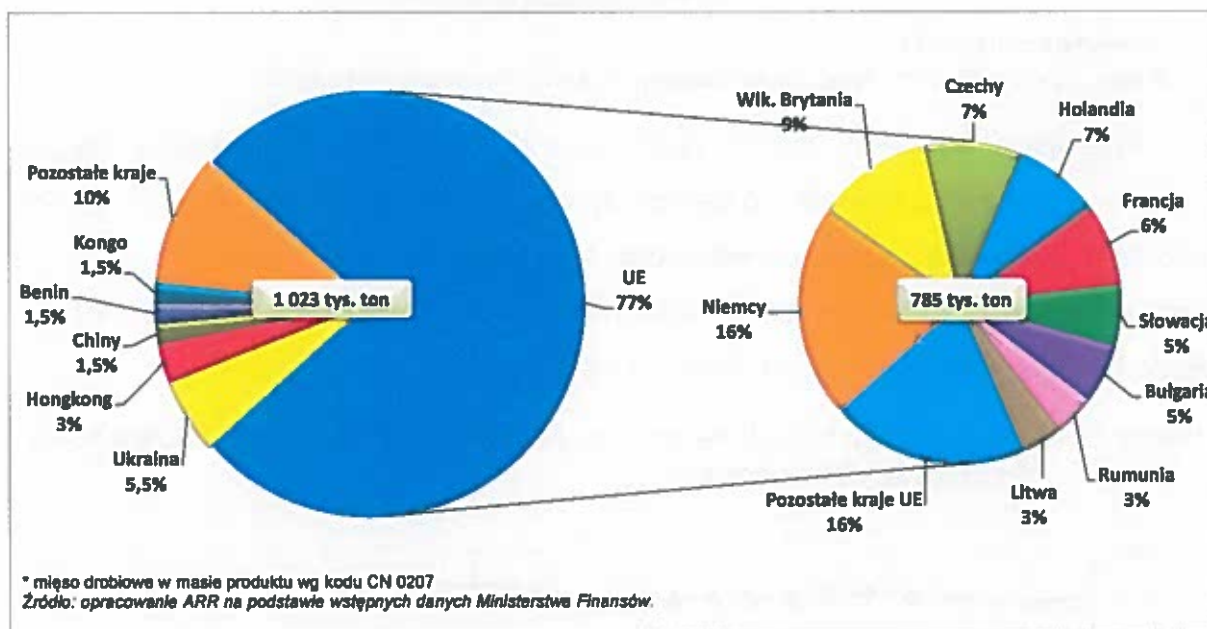
Wolumen eksportu asortymentu drobiowego w 2016 r. wzrósł o 19% w stosunku do roku 2015, do ponad 1,2 mln ton (w ekwiwalencie tuszek). Dynamiczny wzrost eksportu wynikał przede wszystkim z utrzymującej się konkurencyjności cenowej polskiego drobiu na rynku unijnym. Do wzmożonej sprzedaży zagranicznej zachęcał

¹⁹ Według IERiGŻ – PIB próg opłacalności produkcji kurcząt rzeźnych wynosi 1:2,5.

również poziom cen eksportowych, który przewyższał ceny uzyskiwane na rynku krajowym.

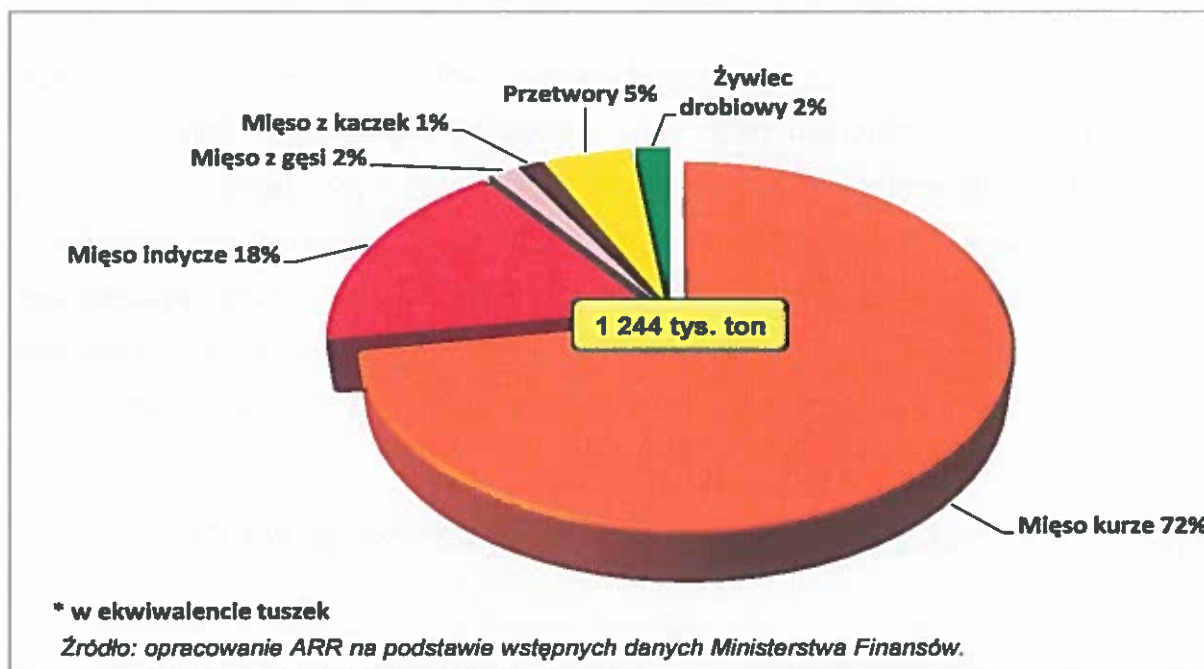
Na rynek unijny w 2016 r. wyeksportowano 1,0 mln ton asortymentu drobiowego (wzrost o 16%), co stanowiło około 80% sprzedaży zagranicznej. Najważniejszymi rynkami zbytu dla krajowego mięsa drobiowego w UE były Niemcy (16% udział w eksporcie), a następnie Wielka Brytania (9%), Czechy i Holandia (po 7%) oraz Francja (6%). Wywóz na rynki pozaunijne zwiększył się do 0,2 mln ton, o 34% w porównaniu z tym samym okresem 2015 r. i stanowił 20% wolumenu eksportu ogółem. Głównymi kierunkami sprzedaży poza UE były: Ukraina (6%), Hongkong (3%) oraz Chiny, Benin i Kongo (po około 2%).

Wykres 27. Struktura geograficzna eksportu mięsa drobiowego w 2016 r.

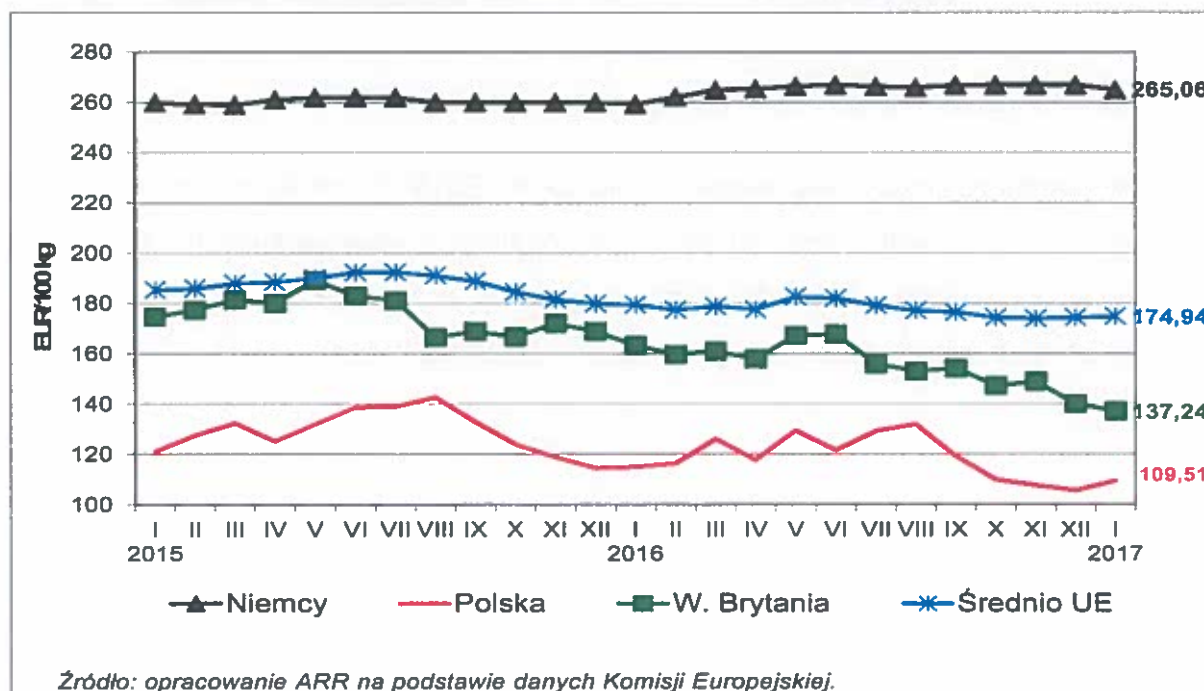
W strukturze towarowej eksportu drobiu w 2016 r., podobnie jak w latach poprzednich, dominowało mięso kurze z 72% udziałem (w ekwiwalencie mięsa). Udział mięsa indyczego wyniósł 18%. Mniejsze znaczenie w wolumenie eksportu miał wywóz: przetworów drobiowych, drobiu żywego, mięsa z gęsi oraz kaczek.

Wykres 28. Struktura towarowa eksportu asortymentu drobiowego* w 2016 r.

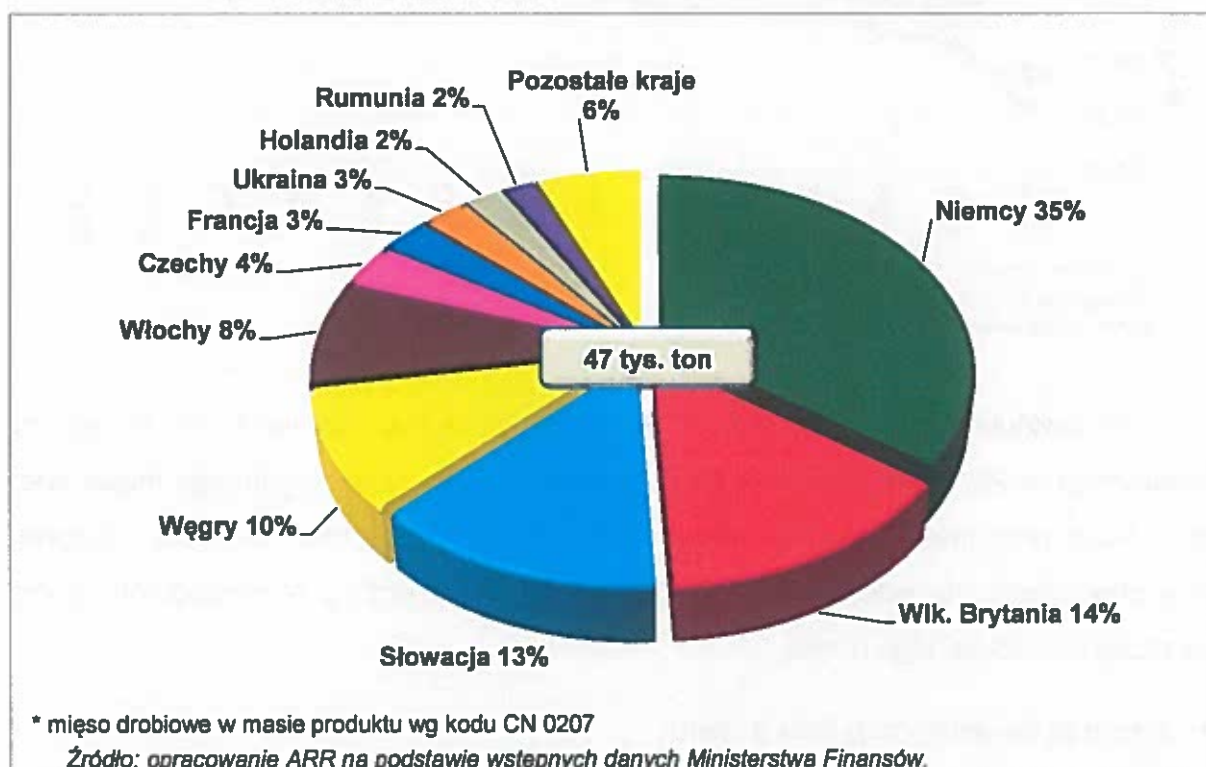
Przewiduje się, że w 2017 r. polski drób będzie nadal konkurencyjny cenowo i jakościowo na rynku unijnym, co będzie stymulowało dalszy wzrost eksportu. Tempo tego wzrostu będzie jednak prawdopodobnie wolniejsze niż w 2016 r. z uwagi na możliwe ograniczenie eksportu do krajów pozaunijnych. Przewiduje się, że w 2017 r. eksport drobiu wzrośnie o 3%, do około 1,3 mln ton.

Wykres 29. Ceny rynkowe tuszek kurcząt brojlerów (z szyjami) w UE według masy poubojowej schłodzonej

Import drobiu do Polski uzupełnia ofertę krajową. Szacuje się, że w 2016 r. przywieziono 140 tys. ton drobiu (o 20 tys. ton więcej niż w roku poprzednim). W imporcie dominował przede wszystkim drób żywy (w przeliczeniu na ekwiwalent tuszek 59% udziału w strukturze importu) oraz mięso świeże i mrożone kurze (27%). Prognozuje się, że w 2017 r. wolumen importu drobiu będzie zbliżony do notowanego w 2016 r.

Wykres 30. Struktura geograficzna importu mięsa drobiowego w 2016 r.

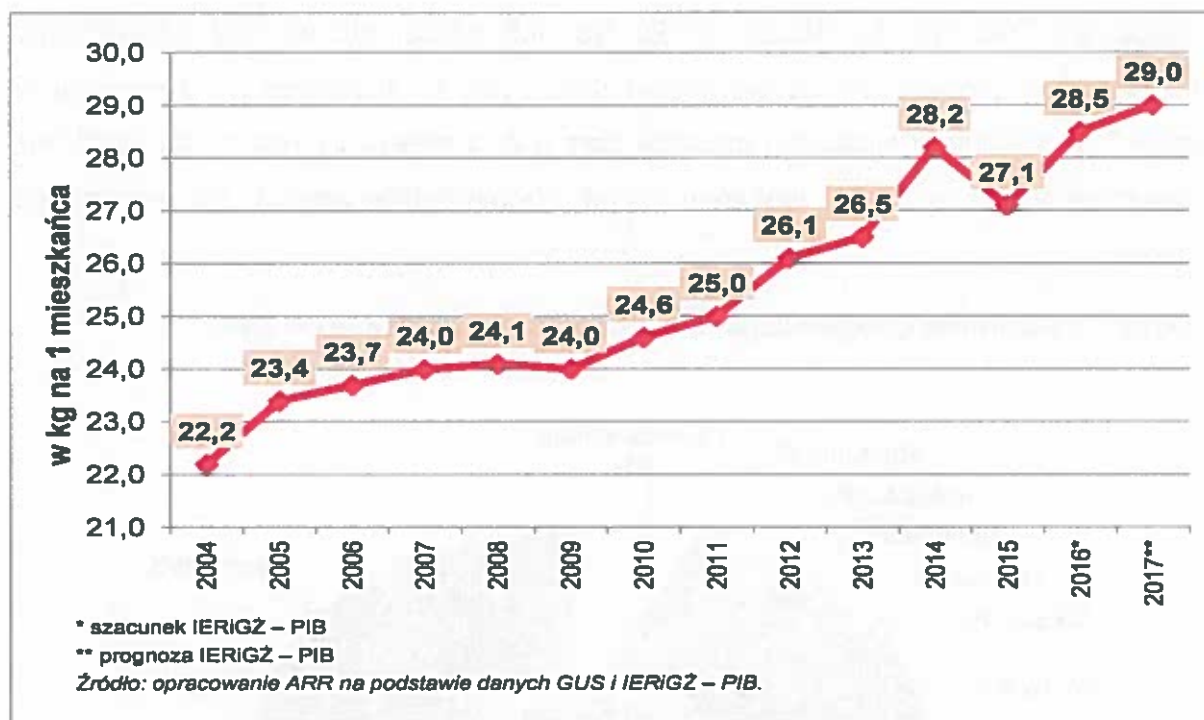

5. Krajowe spożycie mięsa drobiowego

Właściwości dietetyczne oraz łatwość przygotowania do spożycia wpływały na dynamiczny wzrost konsumpcji mięsa drobiowego w ostatnich latach. W 2016 r. konsumpcja mięsa drobiowego w Polsce, zgodnie z szacunkiem IERiGŻ – PIB, zwiększyła się o 1,4 kg, do 28,5 kg na mieszkańca²⁰. Według danych GUS w 2016 r. ceny detaliczne mięsa drobiowego były o 2,3% niższe niż w 2015 r., podczas gdy ceny mięsa wieprzowego i wołowego wzrosły odpowiednio o 1,5% i 0,5%.

²⁰ Rynek Drobiu – Stan i Perspektywy, nr 50 (październik 2016 r.), IERiGŻ – PIB, ARR, MRiRW.

Wykres 31. Bilansowe spożycie drobiu na jednego mieszkańca w Polsce

Przewiduje się, że w 2017 r. konsumpcja drobiu wzrośnie do 29 kg na mieszkańca (o 2%), m.in. w wyniku niskiego poziomu cen detalicznych tego mięsa oraz jego konkurencyjności wobec mięsa czerwonego. Możliwości wzrostu krajowej konsumpcji drobiu na jednego mieszkańca są jednak ograniczone ze względu na wysoki już poziom spożycia tego mięsa.

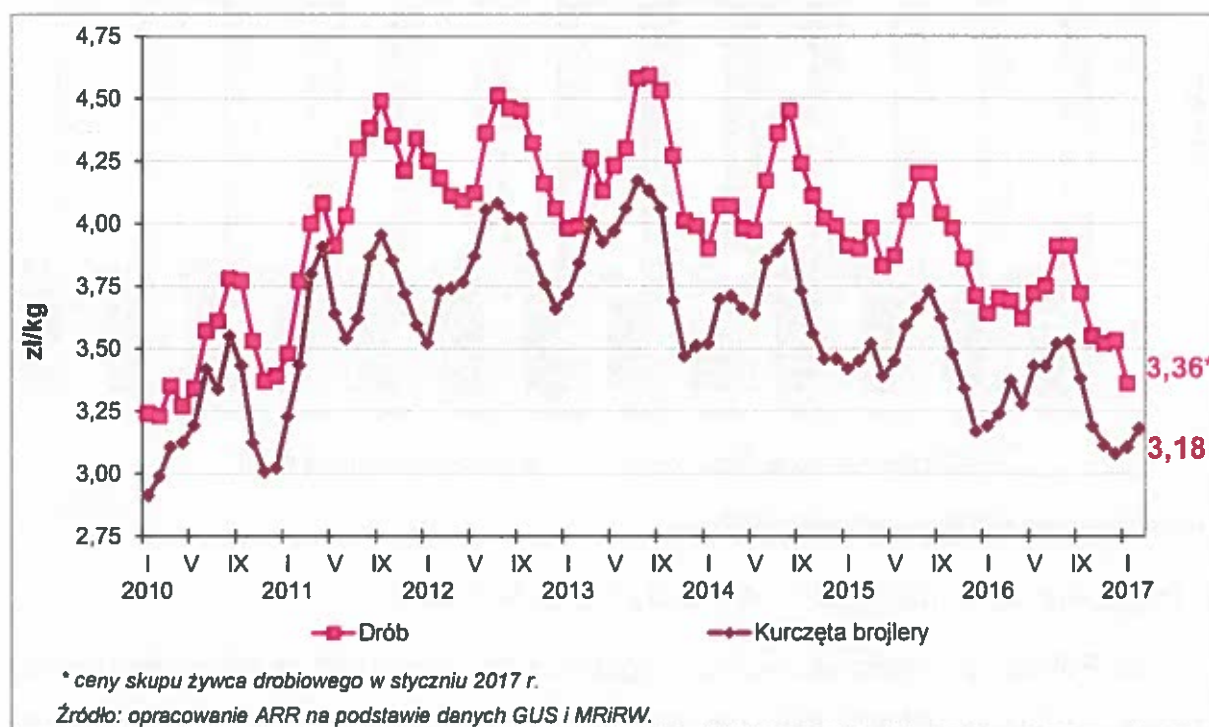
6. Sytuacja cenowa na rynku drobiu

Utrzymujący się w 2016 r. dynamiczny wzrost krajowej produkcji drobiarskiej skutkował dalszym spadkiem cen drobiu w Polsce. Ceny żywca drobiowego w poszczególnych miesiącach 2016 r. i były o 4–11% niższe niż w roku 2015. Według danych GUS w styczniu 2017 r. średnia cena żywca drobiowego w Polsce wyniosła 3,36 zł/kg i była o 8% niższa niż przed rokiem.

Ceny zakupu kurcząt brojlerów w 2016 r., według danych z zakładów drobiarskich objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, kształtowały się na poziomie o 1–8% niższym niż w 2015 r. W przypadku indyków ceny zakupu były o 2–17% niższe. W lutym 2017 r. kurczęta brojlerzy skupowano po 3,18 zł/kg, o 2% taniej niż przed rokiem. Ceny skupu indyków wyniosły 4,97 zł/kg i były o 13% niższe niż rok wcześniej.

Do czerwca 2017 r. ceny kurcząt brojlerów będą prawdopodobnie nadal utrzymywać się na niskim poziomie, do czego przyczyniać się będzie przewidywany wzrost produkcji żywca drobiowego na rynku krajowym. Czynnikiem ograniczającym spadek cen będzie rosnąca konsumpcja tego mięsa w Polsce oraz w Unii Europejskiej.

Wykres 32. Ceny skupu drobiu i kurcząt brojlerów (zł/kg)

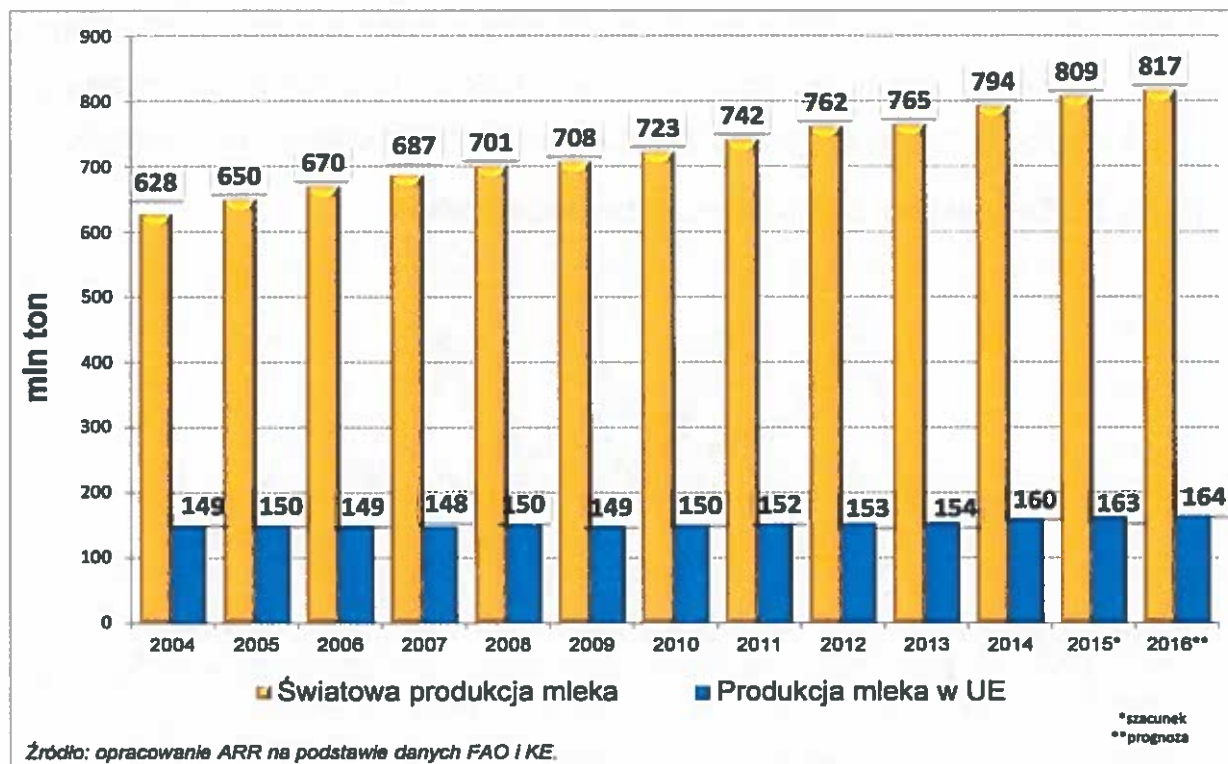
RYNEK MLEKA

1. Globalna i unijna produkcja mleka

Na rynku światowym trwa nieprzerwany wzrost produkcji mleka. Według FAO w 2016 r. osiągnęła ona poziom 817 mln ton, o 1,1% wyższy od szacowanego na rok 2015²¹. W najbliższej dekadzie globalny wzrost produkcji mleka prawdopodobnie utrzyma się na umiarkowanym poziomie i będzie stymulowany stałym, choć wolniejszym niż w latach wcześniejszych, wzrostem popytu. Z szacunków KE wynika, że w Unii Europejskiej, która jest największym światowym producentem mleka, w 2016 r. produkcja wzrosła o 0,6%, do blisko 164 mln ton. Dalszy nieznaczny wzrost produkcji (o 0,3%) przewidywany jest na rok 2017. W kolejnych latach unijna produkcja mleka może rosnąć w tempie około 1% rocznie.

²¹ Prognoza FAO – Food Outlook Biannual report on global food markets October 2016 – Milk and milk products.

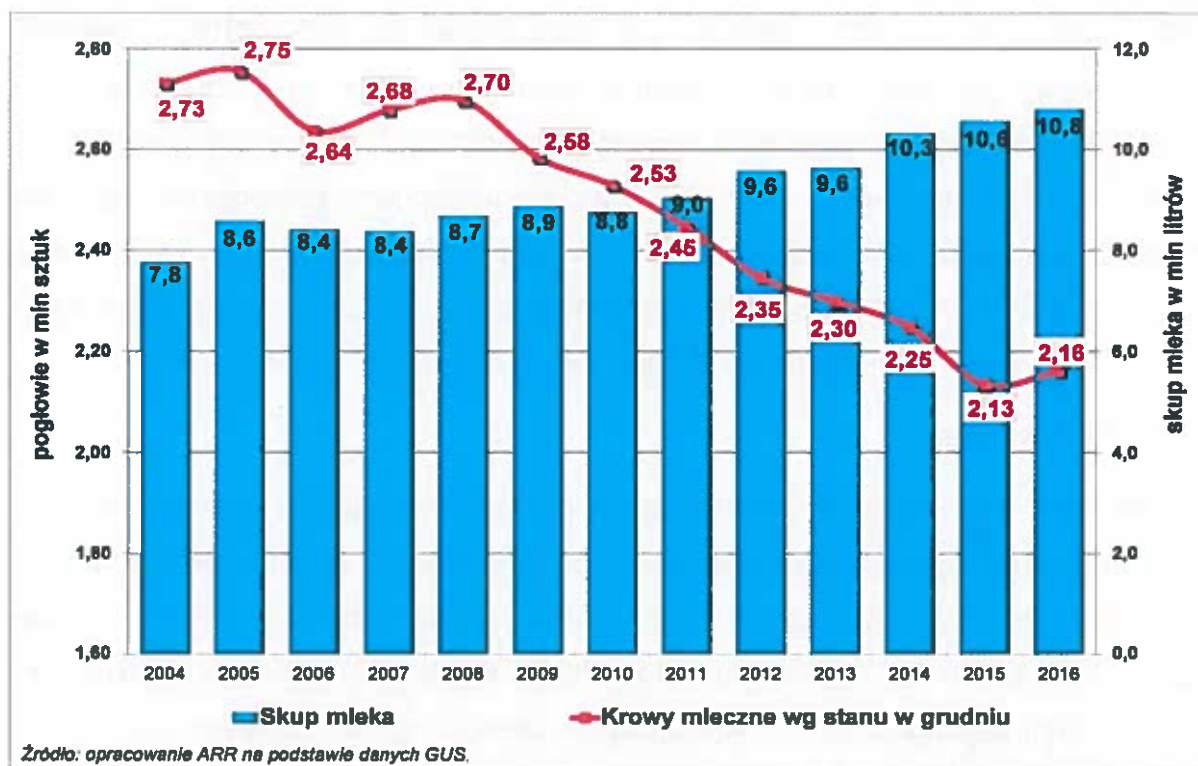
Wykres 33. Światowa i unijna produkcja mleka

2. Pogłowie krów, produkcja i dostawy mleka w Polsce

W Polsce, po nasilonej redukcji pogłowia krów mlecznych w pierwszej połowie 2016 r., w drugiej połowie roku (po raz pierwszy od 2009 r.) odnotowano wzrost pogłowia krów. Według danych GUS w grudniu 2016 r. stado krów mlecznych liczyło 2 160,5 tys. sztuk, o 1,2% więcej niż rok wcześniej.

Ocenia się, że produkcja mleka w 2016 r. mogła być zbliżona do notowanej w 2015 r. i wynieść 12,9 mld litrów. Dostawy mleka do skupu w pierwszym półroczu 2016 r. dynamicznie rosły, ale w drugiej połowie roku uległy zmniejszeniu. Ogółem w 2016 r. do podmiotów skupujących dostarczono 10,8 mld litrów mleka, o 2% więcej niż przed rokiem (dane wstępne GUS). W 2017 r. skup może przekroczyć poziom 11 mld litrów.

Wykres 34. Pogłowie krów mlecznych i skup mleka w Polsce

3. Unijna i polska produkcja odtłuszczonego mleka w proszku i masła

Zwiększona podaż mleka na rynku unijnym w pierwszej połowie 2016 r. skutkowałą wzrostem produkcji głównych eksportowych artykułów mleczarskich. Jednak w drugim półroczu 2016 r., wraz ze spadkiem skupu surowca, produkcja odtłuszczonego mleka w proszku oraz masła uległa obniżeniu.

3.1 Produkcja odtłuszczonego mleka w proszku

Unijna produkcja odtłuszczonego mleka w proszku w 2016 r. była o niecałe 4% większa niż rok wcześniej i wyniosła 1,6 mln ton²². Zwiększona podaż surowca i ograniczony popyt eksportowy na OMP, a w konsekwencji niskie ceny tego produktu, zachęcały unijnych producentów do kierowania OMP na zapasy interwencyjne (mechanizm będzie otwarty do końca września 2017 r.). W okresie od stycznia do września 2016 r. ponad ¼ wyprodukowanego w tym czasie OMP ulokowano w unijnych magazynach interwencyjnych (334,6 tys. ton). Od połowy września 2016 r., w związku ze wzrostem cen OMP, unijni producenci nie oferowali tego produktu do interwencji. Łącznie w UE w ramach zakupów interwencyjnych oraz prywatnego przechowywania na koniec stycznia 2017 r. na zapasach zgromadzono 413 tys. ton OMP, w tym w Polsce –

²² Produkcja OMP i masła w UE – na podstawie Milk Market Observatory – data odczytu 27.02.2017 r.

36,4 tys. ton²³. W 2017 r., pomimo przewidywanego wzrostu wywozu, unijna produkcja OMP może być o 4% mniejsza od szacowanej na rok 2016 i wynieść 1,5 mln ton, a mleko prawdopodobnie zostanie przekierowane do produkcji serów.

W Polsce w 2016 r. wyprodukowano 154 tys. ton OMP, o około 5% mniej niż rok wcześniej²⁴. Rosnący popyt na produkty o wyższym stopniu przetworzenia oraz duże unijne zapasy OMP będą prawdopodobnie wpływały ograniczająco na jego krajową produkcję w 2017 r. Analitycy ARR przewidują się, że w 2017 r. produkcja OMP w Polsce ukształtuje się na poziomie 150 tys. ton, o 3% niższym niż w 2016 r.

3.2 Produkcja masła

W 2016 r. zwiększony światowy popyt na masło wpływał stymulująco na jego unijną produkcję. Jednak wraz ze spadkiem podaży mleka w drugim półroczu 2016 r. przetwórcy ograniczali wytwarzanie masła. Unijna produkcja masła w 2016 r. wyniosła 2,2 mln ton i była o 3% większa niż w roku 2015. Komisja Europejska przewiduje, że w 2017 r. produkcja masła może być o około 1% większa niż rok wcześniej.

Na skutek ożywienia eksportu oraz popytu wewnętrznego tendencje wzrostowe w produkcji masła były obserwowane również w Polsce. W 2016 r. w krajowych zakładach przetwórczych wyprodukowano 203 tys. ton tego produktu, o 7% więcej niż w 2015 r. W 2017 r., w efekcie większej niż w 2016 r. krajowej podaży mleka oraz przewidywanego dalszego wzrostu popytu na masło, jego produkcja może nadal wykazywać tendencję do wzrostu. Analitycy ARR oceniają, że w 2017 r. produkcja masła w Polsce może ukształtować się na poziomie 210 tys. ton, o 3% wyższym niż w 2016 r.

4. Unijny i polski handel zagraniczny mlekiem i produktami mleczarskimi

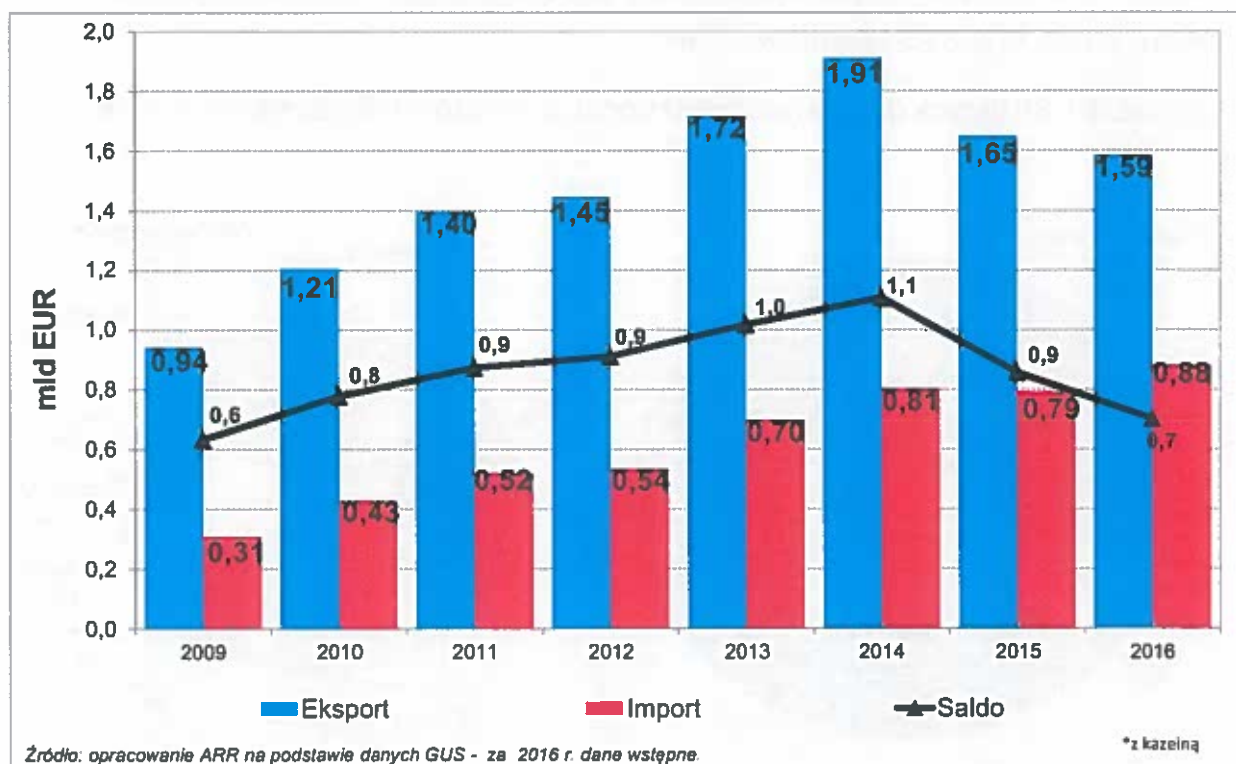
Wzrost globalnego popytu na produkty mleczarskie i wzrost ich cen na rynku światowym w drugiej połowie 2016 r. przyczyniły się do zwiększenia unijnego wywozu tej grupy asortymentowej. FAO szacuje, że unijny eksport produktów mleczarskich w 2016 r. (w ekwiwalencie mleka) osiągnął poziom blisko 19 mln ton i był o 2% większy niż w roku 2015.

²³ Zapasy OMP w UE – na podstawie Milk Market Observatory – data odczytu 9.03.2017 r.

²⁴ Produkcja OMP i masła w Polsce według danych GUS z przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Wyniki handlu zagranicznego polskiej branży mleczarskiej w 2016 r. były gorsze niż w 2015 r. Wolumen wywozu przetworów mleczarskich w odniesieniu do 2015 r. zmniejszył się o 4%, do 3,7 mld litrów w ekwiwalencie mleka surowego. Wpływy uzyskane z eksportu również obniżyły się o 4%, do 1,59 mld EUR, podczas gdy w pierwszym półroczu 2016 r. były one mniejsze o 12%. Dynamicznie rósł natomiast import produktów mleczarskich. W 2016 r. wolumen przywozu był o 9% większy niż rok wcześniej i osiągnął poziom 1,7 mld litrów (w przeliczeniu na mleko surowe), a jego wartość wzrosła o 11%, do 0,9 mld EUR. W efekcie dodatnie saldo handlu zagranicznego zmalało o 14%, do 2 mld litrów (w ekwiwalencie mleka surowego), a wartościowo było mniejsze o 18% i wyniosło 0,7 mld EUR²⁵. Przewiduje się, że w 2017 r. uwarunkowania w handlu zagranicznym będą korzystniejsze niż w 2016 r. i polski bilans handlowy produktami mleczarskimi ulegnie poprawie.

Wykres 35. Wyniki handlu zagranicznego produktami mleczarskimi*

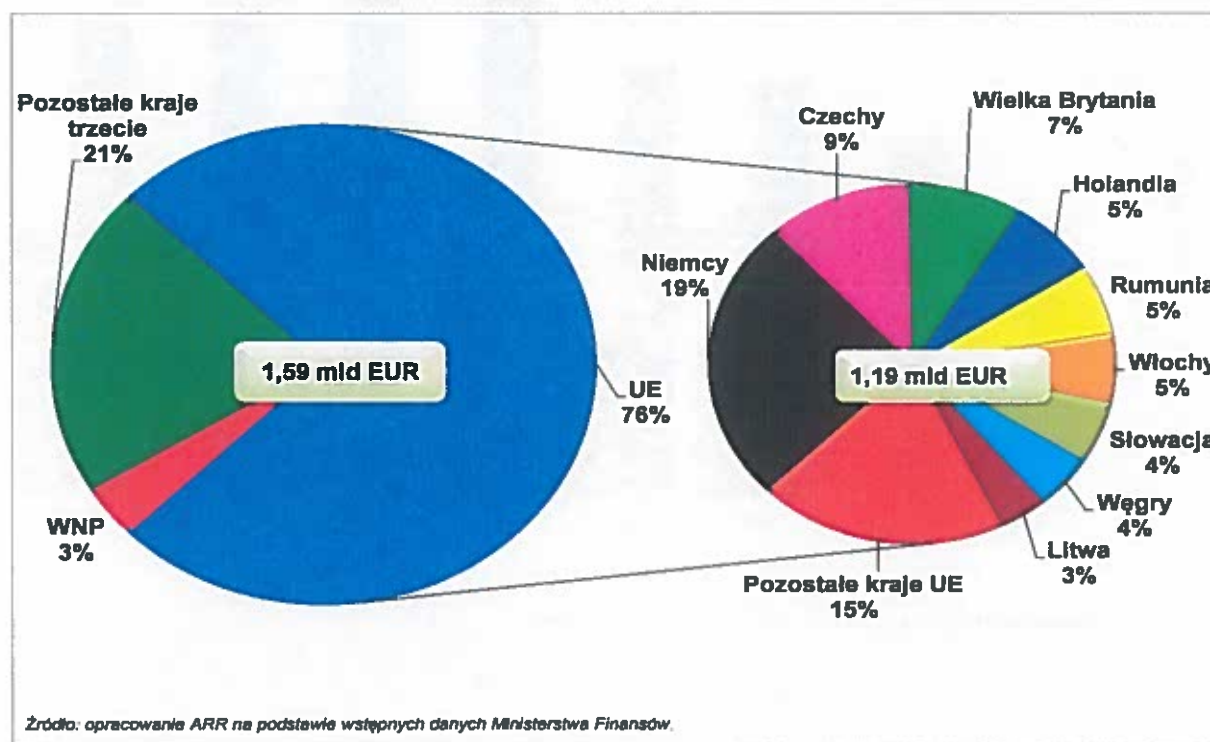
²⁵ Wyniki polskiego handlu zagranicznego produktami mleczarskimi dotyczą artykułów o kodach CN 0401–0406, 2105 oraz wybranych produktów z pozycji CN 3501 i zostały obliczone przez analityków ARR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

4.1 Handel zagraniczny odtłuszczonym mlekiem w proszku

W 2016 r. ograniczony globalny popyt na odtłuszczone mleko w proszku przyczynił się do spadku wywozu tego produktu z UE. Ogółem poza obszar celny UE wywieziono 574 tys. ton OMP, o 17% mniej niż w 2015 r.

Wywóz OMP z Polski w 2016 r. był o ¼ mniejszy niż rok wcześniej i wyniósł 82 tys. ton. Wzrósł natomiast przywóz tego produktu. W 2016 r. do Polski zaimportowano 36 tys. ton OMP, o 36% więcej niż rok wcześniej. Prawie w 100% OMP sprowadzono z krajów członkowskich UE – głównie z Niemiec (60% wolumenu). Analitycy ARR przewidują, że w 2017 r., w wyniku spodziewanego wzrostu światowego popytu na produkty o wyższym stopniu przetworzenia (w szczególności na sery), wywóz OMP może być o 2% mniejszy niż w roku 2016 i wynieść 80 tys. ton. Przy przewidywanym dalszym wzroście krajowego zużycia, przywóz OMP może nadal rosnąć. Ocenia się, że w całym 2017 r. import tego produktu ukształtuje się na poziomie 40 tys. ton, o 11% wyższym niż w 2016 r.

Wykres 36. Struktura geograficzna eksportu produktów mleczarskich w 2016 r.

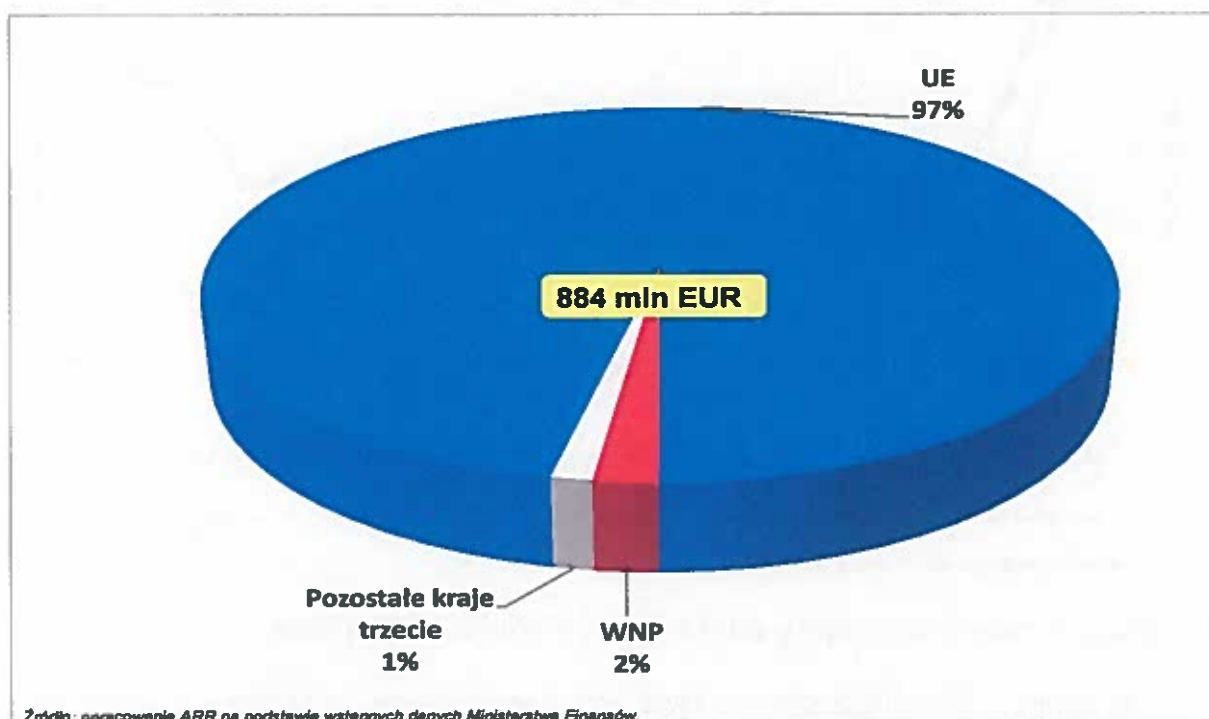
4.2 Handel zagraniczny masłem i tłuszczami mlecznymi

W efekcie wzrostu światowego popytu na masło (m.in. ze strony Chin, USA, Meksyku) w 2016 r. odnotowano znaczący wzrost eksportu tego produktu z Unii

Europejskiej. W tym okresie z UE wywieziono 162 tys. ton masła, o 20% więcej niż w 2015 r.

Wywóz masła z Polski w 2016 r. wzrósł o 9% i osiągnął rekordowo wysoki poziom 45 tys. ton. Analitycy ARR oceniają, że w 2017 r., przy wzmożonym światowym popycie na masło, jego eksport z Polski może być o 11% większy od zrealizowanego w 2016 r. i wynieść 50 tys. ton. Jednocześnie przywóz może ukształtować się na poziomie 17 tys. ton wobec 16 tys. ton w 2016 r.

Wykres 37. Struktura geograficzna importu produktów mleczarskich w 2016 r.

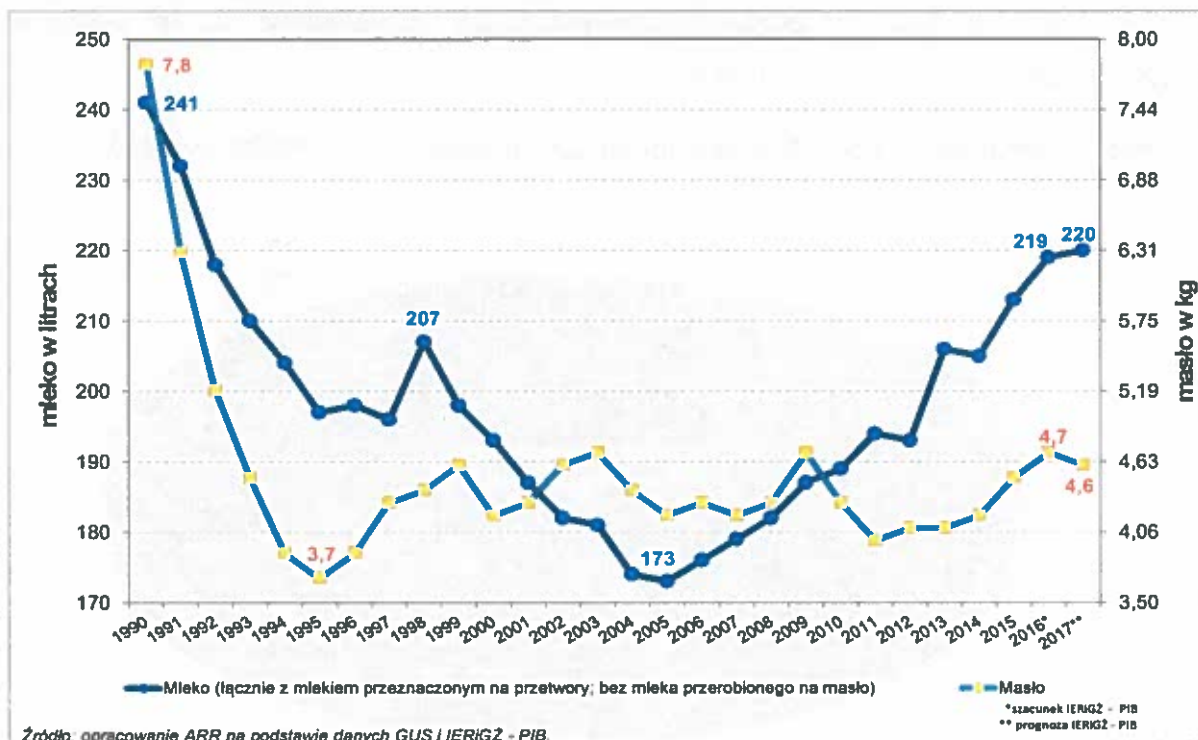

5. Spożycie mleka i jego przetworów

W 2016 r. mleko w sprzedaży detalicznej było tańsze niż w 2015 r. o 3,8%, sery i twarogi – o 1,8%, a masło oraz napoje i pozostałe produkty mleczne obejmujące m.in. jogurty, kefiry, maślanki, desery mleczne, serki homogenizowane – o 1% tańsze. Na skutek niższych niż rok wcześniej cen detalicznych i poprawy sytuacji dochodowej ludności w 2016 r. bilansowe spożycie mleka i jego przetworów według oceny IERiGŻ – PIB wzrosło o około 3% (o 6 litrów), do 219 litrów na mieszkańca. W 2017 r. konsumpcja mleka może ukształtować się na poziomie zbliżonym do szacowanego na 2016 r. i wynieść około 220 litrów na mieszkańca. Przewidywana stabilizacja spożycia będzie efektem spodziewanego ożywienia eksportu w warunkach niewysokiej dynamiki wzrostu krajowej produkcji mleka i wzrostu cen detalicznych artykułów mleczarskich.

W 2016 r. bilansowe spożycie masła na jednego mieszkańca, według oceny IERiGŻ – PIB, było o 4% większe niż rok wcześniej i osiągnęło poziom 4,7 kg. Jednak w 2017 r., z uwagi na spodziewane utrzymanie się cen masła na wysokim poziomie, konsumpcja tego rodzaju tłuszczu może zmaleć o 2%, do 4,6 kg na mieszkańca.

Wykres 38. Konsumpcja mleka i masła na 1 mieszkańca

6. Sytuacja cenowa na rynku mleka i produktów mleczarskich

W wyniku ożywienia popytu na światowym rynku mleka, w drugiej połowie 2016 r. ceny produktów mleczarskich znacząco wzrosły. Jednak od początku 2017 r. notuje się powrót do tendencji spadkowych.

6.1 Ceny masła w blokach i odtłuszczonego mleka w proszku

W końcu lutego 2017 r. unijni producenci za masło przeciętnie uzyskiwali 4,13 EUR za 1 kg, o 3% mniej niż na początku stycznia br., ale o 56% więcej niż w analogicznym okresie 2016 r. Obniżkom ulegają także ceny odtłuszczonego mleka w proszku. W ostatnim tygodniu lutego br. za produkt ten średnio w UE płacono 1,93 EUR/kg, o 8% mniej niż na początku stycznia, ale o 17,5% więcej niż rok wcześniej²⁶.

W Polsce w grudniu 2016 r. (dane GUS) cena masła w blokach osiągnęła

²⁶ Ceny masła i OMP w UE – według KE.

rekordowo wysoki poziom 19,72 zł/kg (z VAT), o 42% wyższy niż przed rokiem. Krajowe ceny odtłuszczonego mleka w proszku wykazywały mniejszą dynamikę wzrostu niż ceny masła. W końcu 2016 r. za OMP płacono 8,97 zł/kg (z VAT), o 18% więcej niż w grudniu 2015 r.

W okresie pierwszych dwóch miesięcy 2017 r. krajowe ceny masła i OMP, podobnie jak w UE, uległy obniżce. W lutym 2017 r. w zakładach objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW za masło w blokach przeciętnie uzyskiwano 16,34 zł/kg (bez VAT), o około 10% mniej niż przed miesiącem, ale o 47% więcej niż rok wcześniej. Mniejszą dynamikę spadku wykazywały ceny OMP. W drugim miesiącu br. OMP potaniało o 2,5%, do 8,39 zł/kg (bez VAT), ale było o 18% droższe niż przed rokiem²⁷.

6.2 Ceny skupu mleka surowego

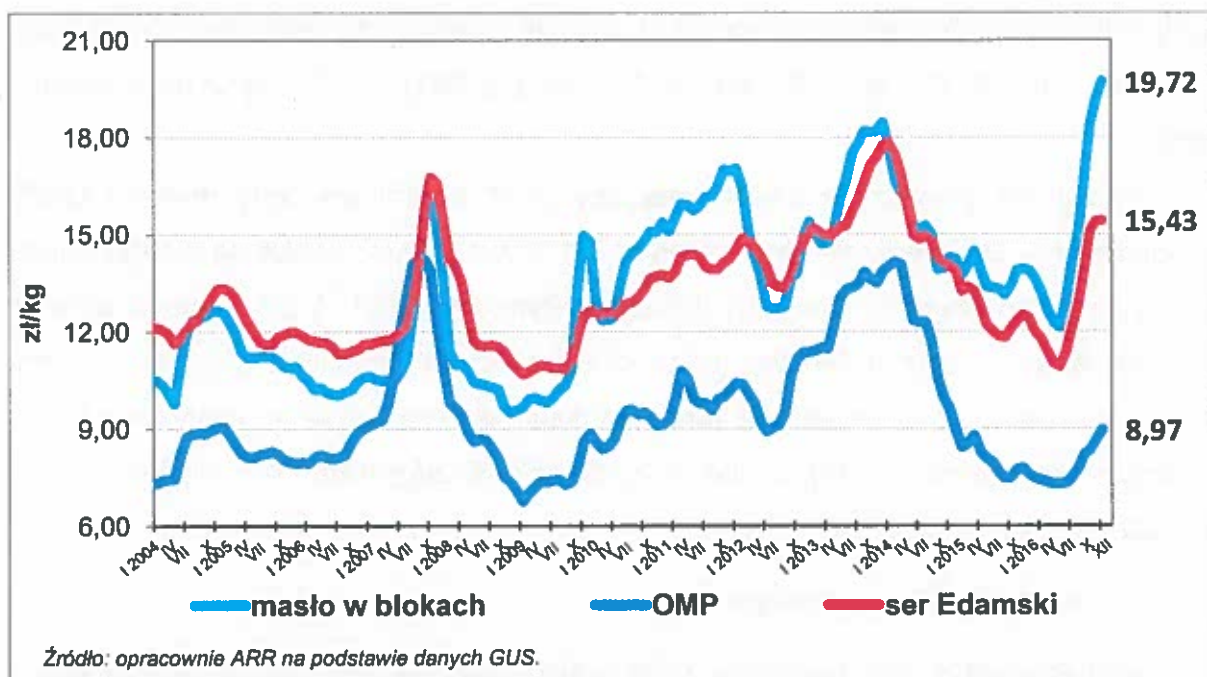
Globalny wzrost cen produktów mleczarskich wpływał stymulująco na wzrost cen mleka. W USA w styczniu 2017 r. cena mleka była o 20% wyższa niż rok wcześniej i wyniosła 39,26 EUR/100 kg. W tym czasie w Nowej Zelandii za surowiec płacono przeciętnie 33,36 EUR/100 kg, o 57% więcej niż przed rokiem. W styczniu 2017 r. w Unii Europejskiej producenci za 100 kg surowca uzyskiwali średnio 33,38 EUR, o 12% więcej niż rok wcześniej²⁸.

W Polsce w grudniu 2016 r. mleko skupowano przeciętnie po 135,97 zł/hl (dane GUS), o 20% drożej niż w grudniu 2015 r. – krajowa cena mleka wyrażona w walucie unijnej wyniosła 30,67 EUR/100 kg. W styczniu 2017 r. krajowa cena surowca uległa sezonowej obniżce i przeciętnie wynosiła 132,03 zł/hl. Było to o 3% mniej niż w grudniu, ale o 18% więcej niż przed rokiem (według GUS).

²⁷ Obliczenia analityków ARR na podstawie tygodniowych danych MRiRW z zakładów objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej.

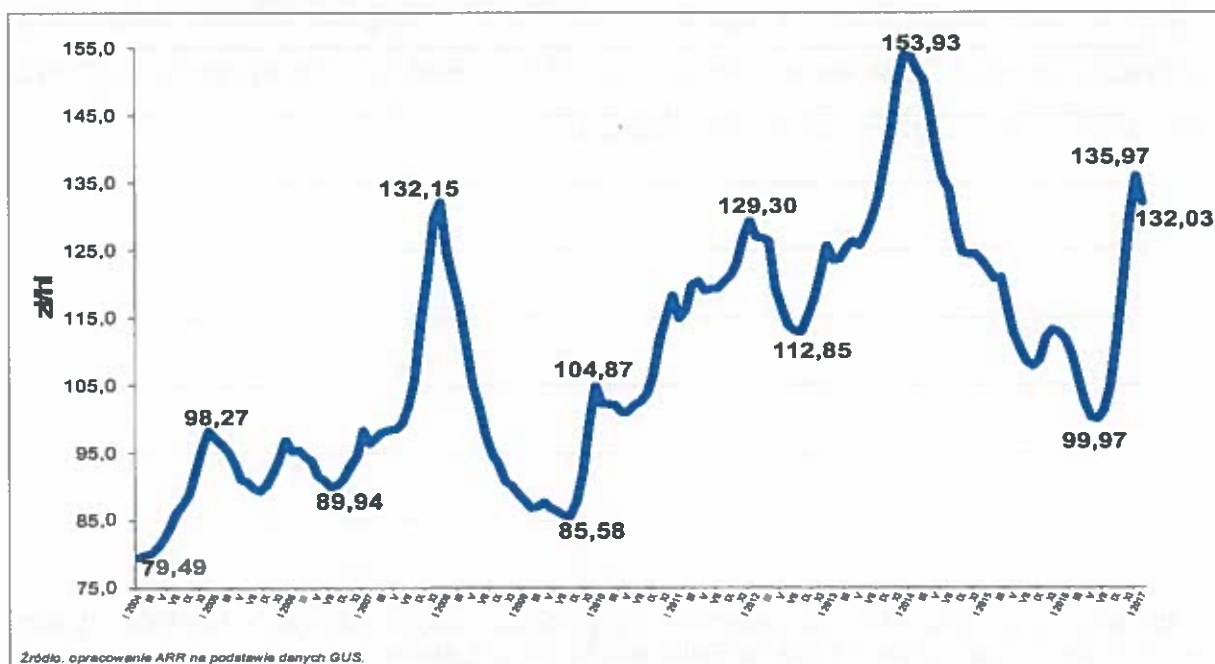
²⁸ Ceny mleka w Oceanii i w USA według CLAL, w UE – według KE.

Wykres 39. Ceny zbytu masła w blokach i odtłuszczonego mleka w Polsce

W wyniku spodziewanego utrzymania się koniunktury na światowym rynku mleka oraz rosnącego popytu na surowiec, w Polsce ceny surowca i produktów mleczarskich w pierwszym półroczu 2017 r. mogą być znacznie wyższe od cen w analogicznym okresie 2016 r. Jednak w tym okresie ceny zbytu mleka surowego i masła mogą być niższe od wysokich cen odnotowanych w grudniu 2016 r., podczas gdy ceny OMP prawdopodobnie utrzymają się na zbliżonym poziomie.

Wykres 40. Ceny skupu mleka w Polsce

PODSUMOWANIE

Rynek zbóż

1. Rekordowe zbiory zbóż na świecie powodują, że mimo rosnącego globalnego zapotrzebowania, zapasy zbóż na koniec sezonu 2016/2017 ulegną dalszemu zwiększeniu, co będzie hamowało wzrost cen ziarna.
2. W wyniku spadku unijnej produkcji w sezonie 2016/2017 eksport zbóż z UE będzie mniejszy niż w poprzednim sezonie.
3. W ostatnich latach Polska notuje dobre wyniki w eksporcie ziarna zbóż. Od sezonu 2012/2013 na eksport kierowane jest 3,8–6,6 mln ton ziarna zbóż, w tym głównie ziarno pszenicy (2,4–4,3 mln ton).
4. Bardzo dobre zbiory zbóż w Polsce w 2016 r. prawdopodobnie pozwolą na utrzymanie eksportu ziarna w sezonie 2016/2017 na poziomie 4,9 mln ton.
5. W bieżącym sezonie na tradycyjnych eksportowych pozaunijnych rynkach zbytu (tj. w Basenie Morza Śródziemnego) dużą konkurencją dla krajowych handlowców stanowią Federacja Rosyjska (która prawdopodobnie stanie się światowym liderem w eksporcie pszenicy) i Ukraina.

Rynek wieprzowiny

1. Przewiduje się, że w 2017 r. światowa produkcja wieprzowiny wyniesie 111 mln ton (tj. o 3% więcej niż w 2016 r.). Wzrost produkcji nastąpi w Chinach, USA, Brazylii i Rosji, natomiast w UE produkcja prawdopodobnie zmniejszy się. Prognozowany jest również wzrost globalnej konsumpcji wieprzowiny.
2. Zmiany w krajowym pogłowie trzody chlewnej pozwalają przewidywać wzrost produkcji wieprzowiny w 2017 r.
3. Popyt na wieprzowinę ze strony krajów pozaeuropejskich, przy większej krajowej produkcji, będzie stymulował wzrost eksportu produktów wieprzowych.
4. Spadek pogłowia trzody chlewnej m.in. w Niemczech, we Francji, w Danii i Holandii pozwala przewidywać, że produkcja wieprzowiny w UE-15 ulegnie obniżeniu.
5. Większy popyt eksportowy na wieprzowinę oraz prognozowany spadek produkcji w UE będą sprzyjały wzrostowi cen trzody chlewnej w Polsce w pierwszej połowie 2017 r., pomimo przewidywanego wzrostu krajowej produkcji.

Rynek wołowiny

1. Według prognoz USDA światowa produkcja wołowiny będzie o 1% większa niż w 2016 r., głównie dzięki jej wzrostowi w USA, Brazylii, Chinach i Indiach. Unijna produkcja (wg KE) prawdopodobnie utrzyma się na poziomie z 2016 r., tj. 7,9 mln ton. Przewidywany jest wzrost światowego spożycia wołowiny.
2. W Polsce, przy utrzymującym się zainteresowaniu mięsnym kierunkiem chowu bydła w 2017 r., prawdopodobnie nastąpi wzrost produkcji wołowiny.
3. Na skutek przewidywanego wzrostu krajowej produkcji wołowiny w 2017 r., przy utrzymujących się światowym popycie na produkty wołowe i cielęce oraz konkurencyjnych cenach polskiej wołowiny na rynku unijnym, eksport asortymentu wołowego i cielęcego z Polski może być nieco większy.
4. Z uwagi na duży udział eksportu w zagospodarowaniu krajowej produkcji wołowiny (w latach 2012–2016 kształtującej się w zakresie 87–94%) ceny żywca wołowego są w dużej mierze zależne od poziomu cen w UE oraz kursu euro. Ze względu na przewidywaną stabilną sytuację podażowo-popytową w UE, krajowe ceny skupu bydła prawdopodobnie będą względnie stabilne.

Rynek drobiu

1. Globalna konsumpcja drobiu wzrasta o około 1% rocznie. Popyt stymuluje wzrost produkcji, która również wzrasta w podobnym tempie. W 2017 r. światowa produkcja drobiu powinna przekroczyć 90 mln ton.
2. W Polsce produkcja żywca drobiowego dynamicznie rośnie, w 2016 r. wyniosła ponad 3,3 mln ton (2,3 mln ton mpc.) i była o 17% większa niż w roku poprzednim.
3. Dynamicznie wzrasta eksport drobiu z Polski, który od 2014 r. stanowi połowę krajowej produkcji. W 2016 r. z kraju wywieziono 1,2 mln ton tego asortymentu, o blisko 1/5 więcej niż przed rokiem. W 2017 r. przewiduje się dalszy wzrost eksportu drobiu do 1,3 mln ton.
4. Blisko 80% eksportu drobiu z Polski jest lokowane na rynku unijnym, najwięcej w Niemczech i Wielkiej Brytanii.
5. Polski drób jest konkurencyjny cenowo i jakościowo na rynku unijnym, co będzie stymulowało dalszy wzrost eksportu.
6. W wyniku rosnącej produkcji krajowej spadają ceny kurcząt brojlerów i indyków, co sprzyja wzrostowi konsumpcji drobiu.

Rynek mleka

1. Globalny wzrost popytu na produkty mleczarskie będzie przyczyniał się do utrzymania się wzrostowych tendencji w światowej, w tym unijnej produkcji mleka.
2. W Polsce w grudniu 2016 r., po raz pierwszy od 2009 r., odnotowano wzrost pogłowia krów mlecznych (do 2,16 mln sztuk). Sukcesywnie rośnie skup mleka, który w 2017 r. może przekroczyć poziom 11 mld litrów.
3. W 2017 r. w UE, w tym w Polsce, produkcja OMP może być mniejsza niż w 2016 r., a mleko prawdopodobnie zostanie przekierowane do produkcji serów. Jednocześnie zarówno w UE, jak i w Polsce na skutek zwiększonego światowego popytu na masło, przewidywany jest dalszy wzrost produkcji tego rodzaju tłuszczu.
4. W 2017 r. uwarunkowania w handlu zagranicznym prawdopodobnie będą korzystniejsze niż w 2016 r. i polski bilans handlowy produktami mleczarskimi ulegnie poprawie.
5. Od 2006 r. w Polsce utrzymuje się wzrostowa tendencja w konsumpcji mleka i jego przetworów. W 2017 r. w efekcie spodziewanego ożywienia eksportu w warunkach niewysokiej dynamiki wzrostu krajowej produkcji mleka i wzrostu cen detalicznych artykułów mleczarskich przewidywana jest stabilizacja spożycia mleka i jego przetworów. Jednocześnie z uwagi na spodziewane utrzymanie się cen masła na wysokim poziomie, prawdopodobnie zmaleje jego konsumpcja.
6. Przewiduje się, że w wyniku ożywienia popytu na światowym rynku mleka, ceny produktów mleczarskich i mleka surowego w Polsce w pierwszym półroczu 2017 r. mogą być wyższe od niskich cen notowanych w analogicznym okresie 2016 r.

PREZES
AGENCJI RYNKU ROLNEGO

Lukasz Holubowski

Handwritten scribbles or marks in the top right corner.

Handwritten scribbles or marks in the upper right quadrant.

Handwritten scribbles or marks in the middle left area.

Handwritten scribbles or marks in the lower left area.

Handwritten scribbles or marks in the lower left area.

Handwritten scribbles or marks in the middle right area.

Handwritten scribbles or marks in the lower right area.

Handwritten scribbles or marks in the bottom right corner.